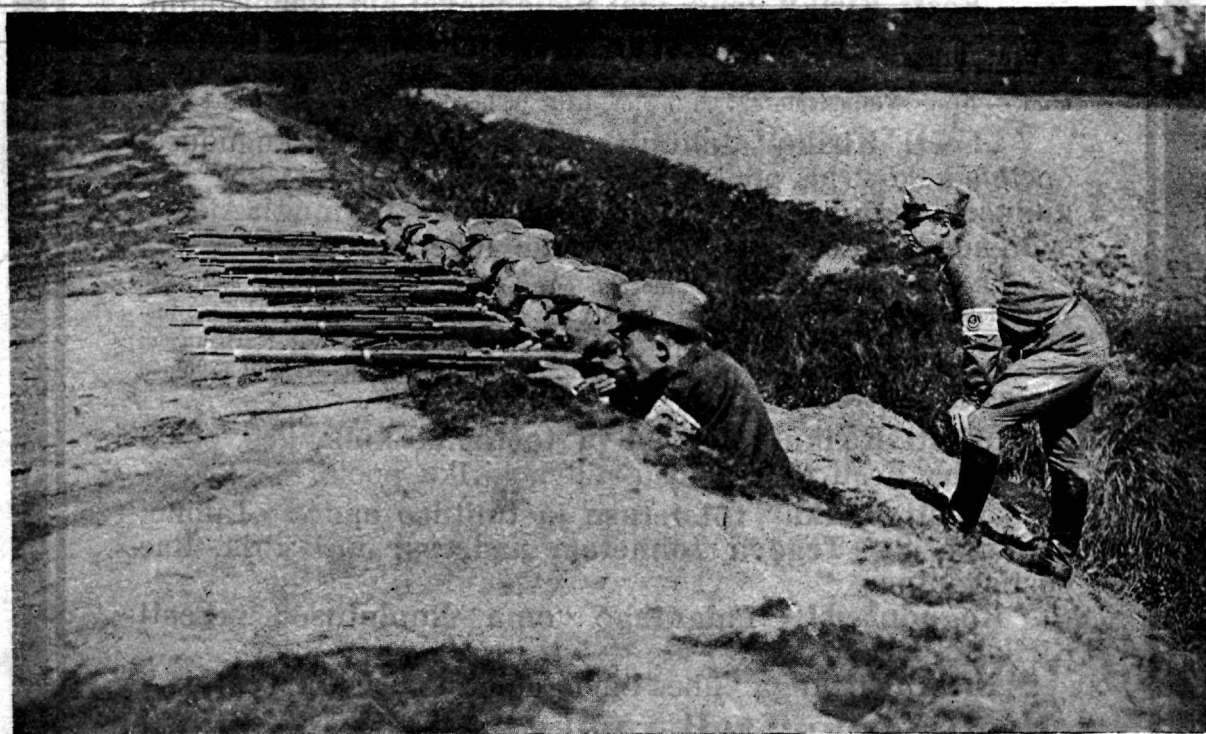

KAITSE KODU!

Tartu maleva vabaturistivendade malevk. laskeharjutustel.

„EESTI KIRIK“

püüab oma

III aastakäigul 1926. aastal

väsimatult kaasa aidata vaba Eesti ev.-lut. usu rahva kiriku ülesehitamise töö lõpule viimises.

„Eesti Kirik“ tahab hoolsalt kaitsta Eesti ev.-lut. usu rahva kirikut kiriku riigist lõpulikult lahutamisel.

„Eesti Kiriku“ siht on usu elu äratada ja usulis-kõlbliki küsimusi valgustada.

„Eesti Kirik“ toob ülevaateid sündmustest maailmas, kodumaa kogudustes, kiriku elust jne.

„Eesti Kiriku“ toimetusringiks on: Dr. H. B. Rahmägi (peatoimetaja), piiskop J. Kukk; õp. J. Aunver (vastut. ja tegev toimetaja); õp. A. Sommer; õp. N. Aunverdt; sekretär O. Villa.

„Eesti Kirikut“ toetab oma kaastööga laialine kaastööliste ring.

„Eesti Kirik“ ilmub igal neljapäeval pilt. kaunistatult.

Tellimishind: aastas postiga 250 m.; postita 225 m.; poolaastas postiga 125 m., postita 115 m.; veerandaastas postiga 65 m.; postita 60 m. Üksiku nr. hind — 5 m. Väljamaale 425 m. alates, Läti- ja Leedumaale 325 m. alates.

„Eesti Kiriku“ tellimisi võtavad vastu: koguduste õpetajad, köstrid, nõukogude esimehed, postkontorid. Koguduse õpetajad, köstrid ja nõukogude liikmed! Aidake suurendada „Eesti Kiriku“ kindlate lugejate arvu!

„Eesti Kiriku“ üksikuid numbreid on saada: Tallinnas: lehe talituses, „Päevalehe“, Rahvaülikooli; K. m. Pihlakas ja P. ja Ploompuu raamatukauplustest; Tartus: J. Matto, „Postimehe“ ja „Sõnavara“ raamatukauplustest. Kuresaares: Saaremaa Kirjastuse-ühisuse raamatukauplustest; peale selle on üksikud numbrid müügil kõigi koguduste õpetajate ja köstrite juures.

„Eesti Kirikut“ loevad ja toetavad kõik, kes püüavad vaba Eesti ev.-lut. usu rahva kiriku poole.

„Eesti Kiriku“ toimetuse ja talituse aadr.: Tallinn, Kiriku t. 8; Tegeva toimetaja aadress: Jüri kirik, Rae postiagentuur.

Kogudused! Paigutage oma kuulutused „Eesti Kiriku.“

„Eesti Kirikuga“ ühes ilmub ametlik „Kiriku Teataja.“
„Eesti Kiriku“ tell. uueks aastaks on avat.!

Raadioosakond.

Raadioaparaat 3-lambiõga

" 4- "

" 5- "

Amatöörile komplekt Rootsi kogusid iseehitamiseks.
Valjultraákijaid ja **kõiki raadiotarbeid.**

Grammofoniosakond.

Kõiksuõu aparaate uuema ehituseõga, alates mk. 3500.-
Grammofoniplatesid suurimas valikus, eraldi jõuluplatesid.

Jalgrattaosakond.

Õle maailma tuntud jalgrattaid, nagu **Humber, Bren-
nabor, Dingley** coventry,

peale selle soovitame veel: elektri-kõõteabinõusid, lambi-
sirme, traadist, lambivarie, lapsevankreid, lapsejalgrat-
taid, voodeid, õkonoomilisi pliite, saepuruahje Centrum jne.

A. - S. TORMOLEN & K O.

Tallinn, Vene tänav 11-a, telefon 15 - 02.

Karvanaha-kauplus.

Pikk tän. nr. 12.

Naisterahva süõgise- ja tal-
vemantlite ja kostüümide
valmistamine.

Suures valikus
kõõksugu

nahk-kaupasad

paremast
tõõstusest.

Iõgasugu karvanahku.

“*Irene*”

MAKARONI-

JA

**NUUDLI-
TEHAS,**

TALLINN,

**PALDISKI MAANTEE 46.
KÖNETRAAT 23-53.**

Tallinna makaroni- ja nuudlitehas „IRENE“

(Paldiski mnt. 46, kõnetr. 23-53) teatab, et on avanud oma tööstuse moodsate auru- ja elektrijõumasinatega ning valmistab

• **makarone ja nuudleid kõrgeväärtuslistest jahusortidest.**

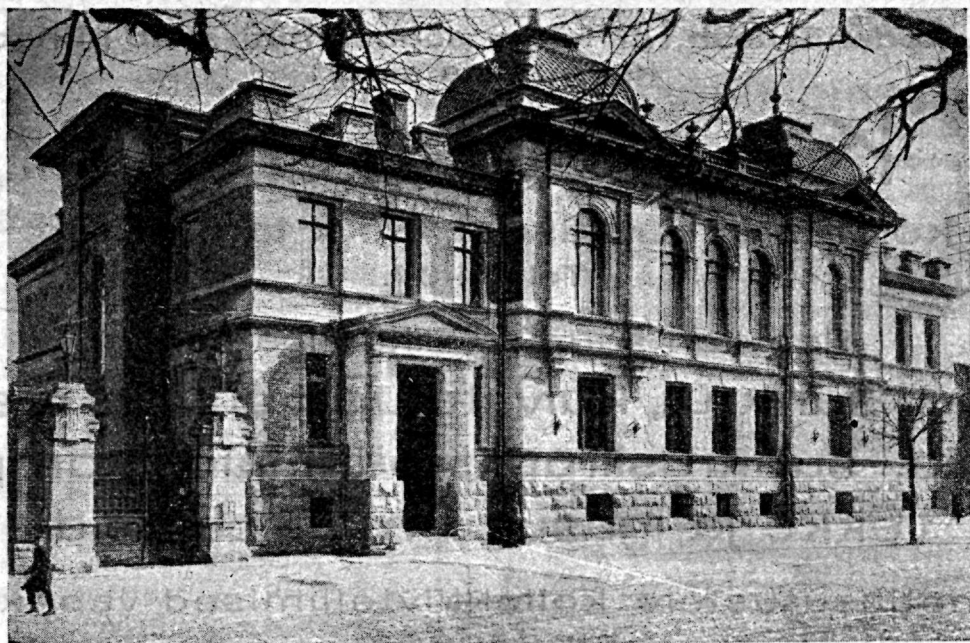
Makaromid ja nuudlid „IRENE“ tehasesst erinevad oma **kõrge väärtuse, toitvuse ja hea maitse poolest.**

Saada kõigis paremates koloniaalkauplustes.

PALUTAKSE TÄHELE PANNA KAUBAMÄRKI!

**Tallinna
makaroni- ja
nuudlitehas
„IRENE“.**

TALLINN. **EESTI PANK** TALLINN.

OSAKONNAD KÕIGIS MAAKONNALINNADES.
TOIMETAB IGASUGUSEID PANGAOPERATSIOONE.

Kõik vabad summad tulevad hoiule
anda

Ühistegeliste asutuste keskpanka
Eesti Rahvapanka

Tallinnas, S. Karja tän. 19, oma majas.
Telefon 2-02 ja 28-28.

Eesti Rahvapanka

hoiule antud summad kasutatakse
meie põllumajanduse tõstmiseks ja
ühistegevuse edendamiseks.

Eesti Rahvapank

võtab raha hoiule asutus-
telt ja ka isikutelt ning
maksab hoiusummade eest

7¹/₂ — 12⁰/₁₀.

Hoiusummad makstakse tagasi alati
takistusega.

JUHATUS.

Tallinna
Laenu- ja Hoiukassa.

Asut. 1872. a.
Telefon 32-88. S. Karja tän. 4.

Avatud

kella 11—2 e. l. ja ¹/₂₅—6 p. l.

**Kassa maksab hoiu-
summade pealt:**

Jooksva arvel Eesti mar-
kades 8¹/₂ 0/0 p. a. netto.

Aastasummade pealt Eesti
markades 12 0/0 p. a. netto.

Aastasummade pealt Eesti
kroonides 10 0/0 p. a. netto.

Iga kodanik teab, et kõige soodsamini saab pühade-
kaupu osta ainult

Karl Uudel'i

koloniaalkauplusest, Pikk tän. nr. 36.

Tel. 24-84.

Soovitan suures valikus iga seltsi
jahu, suhkrut, kuivatatud puuvilja, rosi-
naid, suhkrusiirupit, pähklaid, komp-
vekke ja igasugu maitseaineid.

Ametiasutustele kollektiivtellimised vabriku-
hindadega.

Järeldmaksu võimalus.

P.S. Saadud kuninga heeringaid, kõrgemat sorti.

TURVAS

on kõige otstarbekohasem
ja odavam koldeküte

Tellimisi võetakse vastu

„Oma“ ja kõigi teiste tarvitajate-
ühisuste kauplustes kui ka Riigi-
turbatööst. juhatuses,

Tallinnas, Kohtu tän. nr. 8, telef. 26-16

Väikemüük koorma ja puuda viisi Balti
jaama kaubahoovis, Vaksali puiesteel

Kino

„Modern“

Tallinn, S. Tartu m. 4, kõnetr. 19-68.

Lavastusele tulevad alati ainult kõige paremad esimese klassi Saksa, Ameerika ja Prantsuse filmid kuulsate näitlejate kaastegavusel, näiteks:

Keisri käsul — Lia de Puttiga.
Õised linnud — Gloria Svan-soniga, Kui umbusaldus sur-
mab armastuse — Prantsuse
suurfilm j. n. e.

Platside hinnad 15-35 mrk.

Tallinna Eesti
MajandusühisusestTallinnas, Estonia puistee 21, kõnetraat 85,
abikauplus: Suurel Pärnu maanteel 21,

ostavad põllumehed kõige kasulikumalt:

igasugu kunstväetisaineid,
loomajõutoitu, vosvorhapulupja,
veskikivi valamismaterjali,
masinaõli, masinarihmu,
raudu, naelu jne.

Atru, äkkeid,

kõlvimasinaid,

rohu- ning viljaniitjaid,

rehepeksugarnituure,

mootoreid kõige pare-
matest vabrikutest.

Täielik ladu igasuguseid põllumasinate tagavaraosaid.

Esitame kõige kuulsamaid koorelahutajaid
ja piimatalitusemasinaid

ALFA — ASTRA

Alati ladus igasuguseid

piimaveokanne.

Valmistame asjatundlikult piimatali-
tuste plaane ja eelarveid.

Oma vaba aega

mõnusamini ja odavamini
mööda saata võib igaüks pare-
mini sisseseatud kinoteatris

«Amor»

Harju tänaval, kõnetr. 3-87.

Siin kantakse ette ainult välja-
valitud kõige paremaid filme,
mis oma lavastuse ja sisu poo-
lest kõigile arusaadavad, mida
igaüks huviga jälgib, seepärast
on ta ka nii vanale kui noorele
vabal ajal parimaks, mõnusa-
maks ja kodusemaks kohaks
saanud, mida tõendab soliid-
sema publiku poolehoid temale.

Etendused iga päev.

Platside hinnad 15-45 margani.

eeltulev. pühadeks:

Naisterahva palituid nahk-, plüüs-, ja riidest,
nahkkraedega. Viimased uudised!

Meesterahva palituid karakul- ja kotikkraedega.
Jopesid kangrukraedega. Ütikondi ja pükse.
Suur valik kaabusid ja sonisid.

Igaüks tarvitagu juhust!

S. Schwartz.

— Pikk tänav 3. —

Kaitseliitlastele!

Kõige paremat veekindlat
veesaapamääret

„Nimrod“,

sooje saapataldu,

eht sõredat (kondi)

õli laskeriistade jaoks

soovitab

K.-M.

F. O. TREUBLUT,

Pikk tän.

Kaubandus- ja tehnikakontor

„VIRONIA“

Tallinn, Pikk tän. 58. Kõnetr. 22-02.

Tuletiku- ja tikutraadi val-
mistamismasinaid,
nahatööstusmasinaid,
saapatööstusmasinaid.

Alati ladus suures valikus:
parkalitööriistu.

Saapatööstuse tarbeaineid, val-
get „krepp-kummi“ taldade ja
kotsade jaoks, kummikindaid,
nigrosiini jne.

Hinnad ja eelarved saadame
nõudmise peale.

ODAV JÕULUVALJAMUUK.

Kõiki minu ladus olevaid kaupu: **palitu-, mantli-, kos-
tüümi-, kleidi-, ülikonnariideid**, iga sellise **siidi kleidi ja
pesu jaoks** mún võistlemata odava hinnaga.

K.-m. J. Berkovitsch Viru tän. nr. 23.

Palun kauba
headust ja hinda
võrrelda teiste
hridega.

R A A D I O :

paremad vastuvõtteaparaadid, kõvakõnelejad
„TUNGSRAM“ lambid ja jaod isehitajatele suures
valikus

WESTERN ELEKTRIC Co esitajal

A. E. REINKE,

Vene tän. 17, 3.

Kõnetr. 27-90.

Demonstreerimine iga päev.

TEE W. A. Belugin

Nõudke alati meie märgiga varustatud teed.
 Pealadu kaubanduskontor
„ETNA“,
 Tallinn, Lai tän. 12.

Kõige parem saapakreem
„IMMALIN“
 Keemiavabrik „Eisendrath G. m. b. H.“
 PEAESITAJA:
A. GLUCHOVSKI
 TALLINN,
 Vene tän. nr. 8, kõnetraat 32-65.

Rätsepp
J. J. Puksberg
 Pikk t. 43.

Alati saada riideid suures valikus, kõige uuemates mustrites.
 Juhusliselt odavasti müüa kasukaid ja talvepalituid, kõik-sugu nahkkraedega.

Sealsamas antakse üürile smokingid, frakke, shakettülukondi ja silindrid.

SINGIER

õmblusmasin mootoriga ja õmblus-lambiga on kõige kaunim jõulukink.

Ilutikandusõpetus maksuta.
 Oma kauplused igal pool.

Makaronitehas

Tallinn, Telliskivi t. 5.

Kõnetr. 15-88, 4-05.

„**MINERVA**“

Makaronitehas

Tallinn, Telliskivi t. 5.

Kõnetr. 15-88, 4-05.

**Kõige suurem ning täielisemate masina-
tega varustatud makaronitööstus Eestis.**

Tarvitades ainult kõige kõrgemaid jahusorte oma makaronide, nuudlite ja tärnide valmistamiseks, omavad viimased seetõttu eriliselt hea maitse ja suure paisuvuse, on seega tarvitamiseks kõige kasulikumad.

Makaronivabriku „MINERVA“ kaupu on saada

igalt poolt.

Hinnad väljaspool võistlust.

50%

kokkuhoidu majapidamises võimaldab

**A-S. „Extraktor’i“ taimevõide
„Priima“, „Taimi“, „Palma“ ja
„Planta“ tarvitamine.**

Müügil kõikides paremates kauplustes.

Peale selle maitsev päevalilleõli, linaõli, tehnilised kookusõlid, värnits ja värsked loomakoogid.

Vabrikute saadused on **kroonitud kuldaurahadega** igalpool.

Tallinn, Telliskivi t. 9; kõnetraat 29-03.

KAITSE KODU!

EESTI KAITSELIIDU
ILMVB KAKS

HÄÄLEKANIDJA
KORDA KVVJ

I AASTAKÄIK

Nr. 15

20. DETS. 1925

Väljaandja: Kaitseliidu staap.

Vastutav toimetaja: V. Neggo.

Tellimishind: aastas 600 mrk., poolaastas
300 mrk., veerandaastas 150 mrk., kuus
50 mrk.

Kuulutuste hinnad. 1/4 lehek. 4000 mrk.,
1/2 lehek. 2000 mrk., 1/4 lehek. 1000 mrk. ja
1/8 lehek. 500 mrk. Esimese kaane siseküljel
50%, tagumise kaane välisküljel 100% kallim.

Üksiknumber 25 mrk.

Toimetus Tallinnas Kaarli tän. 8. Kaitseliidu staabis. Telef. 370. Toimetuse kõnetunnid igal teisi-
päeval, kesknädalal, neljapäeval ja reedel kella 2—3 p. l.
Talitus Tallinna Eesti Kirjastus-Ühisuse kontoris, Tallinn, Pikk tän. 2, telef. 3-11.

Verejäljed.

Jaan Lattik.

Lapsepõlvest on mulle selgesti meele jäänud üks niisugune juhtumine.

Sõitsime läbi talvise metsa jõulu eel.

Mu isakodu oli metsa sees, ja meilt ei saanudki muidu välja kui ainult läbi metsa. Tee oli kitsas, puud tee kõrval paksu lumekorraga kaetud, nagu oleks nad jõuluajaks meelega niiviisi valgeks ehitud. Puu külge ei tohtinud puutuda, siis said kohe terve või poole sületäie lund kasukakrae vahele.

Ühel kohal tegime väikese peatuse. Ei saanud lihtsalt edasi sõita, oli vaja üht iseäralist asja järele vaadata. Lume peal maas oli verepiisku, risti üle tee, nagu sulleotsast visatud punane tint. Veri peatas meid, ei lasknud edasi sõita.

See on ikka nii, kui verd näed maas, siis oled äkki tõsine ja peast käib mõte läbi, et — ei tea, mis on juhtunud, keda on haavatud? Varsti oli meil saladus selge. Metsloom oli üle tee jooksnud, haavatud hirm oli jätnud sügavad jäljed lumme ja jälgede kõrvale oli tilgutatud verd.

Sidusime hobuse puu külge ja hakkasime verejälgi mööda otsima haavatud põgenejat. Ja mõtelge, me saime ta kätte. Paksu tihniku sees lamas maas suur põder. Meid nähes tahtis ta tõusta ja põgeneda edasi, eemale, kaugemale, aga jõud oli otsas. Kohkunud pilguga silmitses surev loom meid, ta arvas, et meie ehk oleme need halvad inimesed, kes talle valusa kuuli kehasse sihtisid. Suur verejõik oli õnnetu ohvri kõrval maas. Ja meie

jäime niikauaks sinna, kuni metsloom oma surmavõitluse oli lõpetanud.

Verejäljed on maas, talvisel lumisel teel. Peatu, costlane, jää minutiliseks mõttes seisma, ja siis astu neid jälgi mööda edasi, kuni selle kohani, kus ohvrit näed maas suremas. Need ei ole metsalised jäljed, ei siin ole surmavalus taga-aetud hirm, — inimese jäljed, taga-aetud haavatud inimese jäljed on need, inimese, kes otsis kodu aset ja õigust, kui oli vaja surra.

Kõik, kes meie väikese rahva eluõiguse eest on võidelnud, kõik, kes surma läksid suure mõtte eest — olla kodukaitsja, nõrgemale abiks ja toeks, kõik need jätsid talvisele teele verejälgi. Kas nad surid vabadussõja ärevail päevil või heitsid hinge hilise detsembrikuu hommikul, . . . nende teod käivad nende järel. Nad kirjutasid lume peale verekirja kannatusest, võitlusest ja valust.

Jõulu eel, siis, kui kõneldakse rahust ja lepitusest, siis, kui lapsed ja vanad lauluga tervitavad igavesti elavat jõululast, siis vanad haavad just kui harguvad lahti ja külmad, rehkendajad mõtted küsivad: kas ei ole rahu meist siiski nii kaugel, kas ei ole vaja mõtelda sõja, viha ja vaenu peale, mida maailmas olemas nii palju. Suured tagavarad musta viha, see on nii pime kui haud.

Verejäljed lume peal, mis viivad ohvri haudade juure, tuletavad meile sel-

gesti meele: ei ole rahu, ei ole taevast südames ega kodus. Vana vere kõne aurab maa pealt taeva poole, nagu ohvri aur läbi öö: veri ihkab verehinda.

See vana jutt on nii meeletu, et ta kunagi taevani ei tungi, maa on seda kõnet valatud verele õpetanud. Seepärast on sõnad maised ja madalad. Jõulu läheduses ei tohi niisuguse vandega tulla, see oleks sama kui julgeks keegi tulega hooltult ümber käia...

Kuid veri ei nõua mitte üksi kättemaksu, veri teeb ka muud, ta puhastab, ta lepib, ta palub unustada ja andeks anda. Veri kutsub haavu siduma, pisaraid kuivatama ja armastama.

Meie ohvrihaud ei tohi meid sugugi halvemaks teha, vaid peavad meid ja lapsi kasvatama paremaiks inimesteks, — kui nende kõrvalt kasvab uus elu.

Kui meie ülemeelsed tahame olla, siis peavad meid, edasitormajaid, alati peatama verejäljed ja meid sundima järele mõtlema, mis need, kes surma läksid, meie kasuks on teinud.

Jumalikke andeid tahavad veremärgid üles äratada meie hinges. Armastust ko-

du vastu, ja rohkem lugupidamist selle vastu, kes meist jõuetum ja nõrgem.

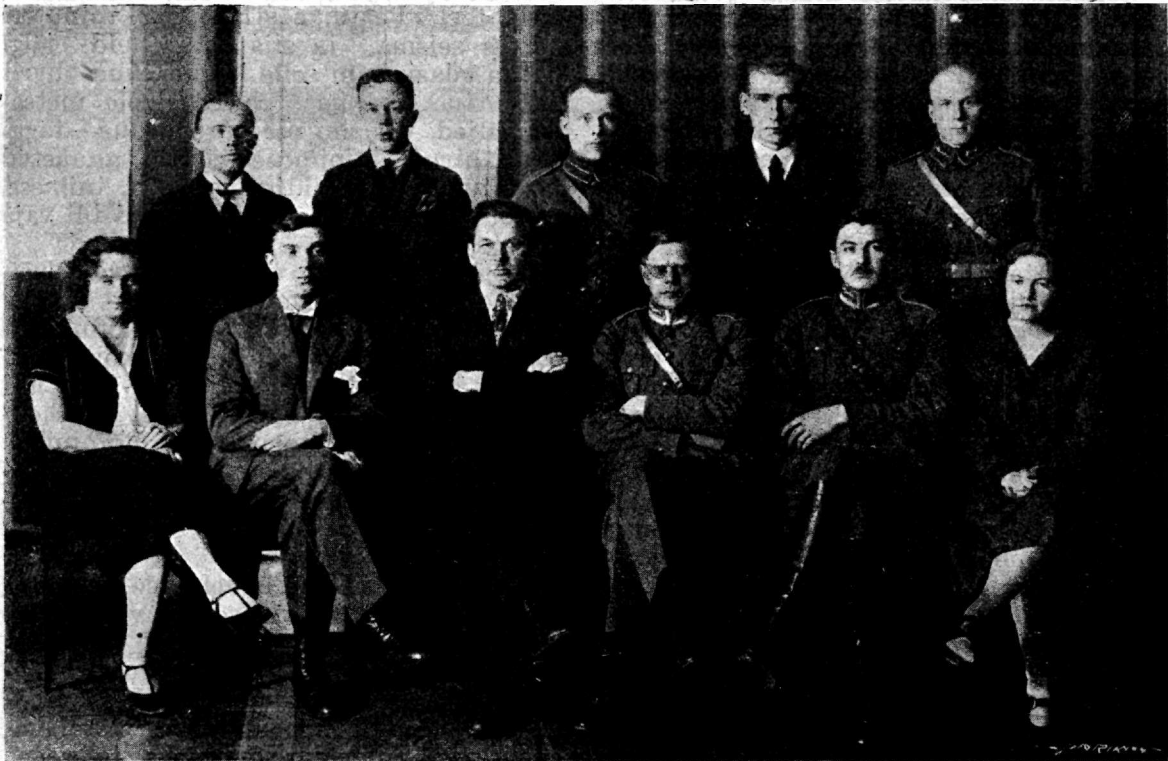
Meie teame kõik väga hästi, et ka igavesti elava jõululapse eluteel olid verepiisad, need juhtisid üht haavatut Kolgata mäele. Tagaaetud, põlatud ja mahajäetud inimsoo vabastaja suri ohvrisurma. Ja tema surmast on kirjutatud, on öeldud, lauldud ja südamega ustud. Jumala Poja veri teeb meid puhtaks kõigest patust...

Selle suure ohvri sünnipäevale liginedes tohime küll uskuda ja palvetada, et ta ka meie surnud sõprade vere laseks meile saada õnnistuseks...

Eestlane, peatu, iga Eesti riigi kodanik jäägu minutiks seisma mõttes... Verejäljed on tee peal ees...

Ükskord elutalvel, kus meie ise haavatuna põgeneme, otsime teed koju, välja siit möllust, tormi ja külma käest, siis pöörame ära, käidud eluteelt kõrvale neid jälgi mööda, mis viivad ohvri haua juure — sealt edasi Jumala riiki...

Ja minnes loeme tasakesi enda ette neid ilusaid, surematuid sõnu — veri teeb meid puhtaks kõigest patust, vabaks, priiks ja heaks.

Kaitsejõud staabi ametkond.

Istuvad (vasakult paremale): masinkirjut. A. Kattenberg, sekret. F. Birkhan, maj. ül. D. Pullisaar, prop. os. peal. V. Neggo, õppe- ja spordios. peal. k. t. res.-kapt. L. Laast, masinkirjut. M. Stein. Seisavad (vasakult paremale): raamatupid. J. Aperson, käskjalg Lilienberg, kirjut. R. Kivimägi, kirjut. K. Kuuskmann, kirjut. V. Uilp.

Tänavvõitlus.

R. K. K. A. (punaväe) välimäärustiku valgustusel.

Hiljuti ilmus trükist uus punaväe ajutine välimäärustik.

Tema kokkuseadmisel on aluseks võetud Lääne-Euroopa suurriikide välimäärustikud; viimaste mõju tundub siis ka väga teraval kujul käesolevas töös.

Milles ta aga lahu läheb Lääne-Euroopa sõjavägede määrustikkudest, on puht sõjalistele nähtustele kommunismi vaimu ja maigu juurepookimine. Sellega nagu tahetakse seda tööd kohandada Vene oludele. Ja sellest välja minnes ei puudu määrustikus muidugi ka tänavvõitluse osa, mida meie samuti uutes suurriikide välimäärustikkudes ei leia, mis siin aga võrdlemisi tähtsa osana esineb.

Kui tahame eduga end kaitsta vaenlase vastu, siis on üheks tingimuseks, et oma vaenlase omadusi, tema kavatsusi ja võitlusviise põhjalikult tunneme. Ainult niimoodi avaneb meil võimalus tarvitusele võtta otstarbekohaseid ja olukorrale vastavaid vastuabinõusid. Sellest välja minnes pakub meile huvi ka käesolev määrustik ja temas esmalt tänavvõitlusesse puutuv osa.

Ta väärib seda suuremat tähelepanu, mida lähemalt uurime läinud aasta 1. detsembril vaenlase poolt tarvitusele võetud võitlusviise ja mida rohkem selle uurimise najal selgusele jõuame, et 1. det. väljaastumine mitte üle pea-kaela korraldatud ettevõtte ei olnud, vaid et teda korraldati teatavate kindlate sõjaliste printsiipide järele, mis fikseerimist olid leidnud juba tol ajal ilmunud Vene sõjakirjanduses, nagu Verhovsky taktikas ja mujal. Seda röövbandide katekismust veerisid mässajad veel mõni minut enne väljaastumist, nagu seda nägime kallaletungil Tondi kasarmutele. Ja seepärast peame oletama, et ka tulevikus vaenlane selles ametlikus määrustikus fikseeritud võitlusviise tarvitab ja meil seega kasulik on neid võitlusviise tundma õppida.

Järgnevas on lühidalt kokku võetud need tänavvõitlusesse puutuvad küsimused, mis meid võiksid huvitada.

Üldlauseid.

Tänavvõitlused on pikema vältusega kui väli lahingud. Ehitused linnas takistavad suurel määral lahingupidamist. Suurtes linnades on maastiku ja vaenlase vaatlemine raskendatud; samuti vägede juhtimine, side organiseerimine, lahingkorda hargnemine ja vastastikkune toetamine.

Kuid samal ajal võimaldavad kivimajad varjumist vaenlase püssi- ja teataval määral ka suurtükitele eest, varjavad vägesid vaenlase õhuluure eest ja annavad seega võimalust teostada ootamatuse printsiipi, s. o. anda vaenlasele hoope ootamatult. Tänavvõitluse iseloomu peale mõ-

juvad maastiku iseloom, linnaplaan ja -arhitektuur. Igas linnas omavad tänavvõitlused iseseisuse, linnale vastava iseloomu.

Vastavalt vaenlase jõudude iseloomule jagunevad tänavvõitlused;

1) võitluseks regulaarvägedega;

2) võitluseks hästi relvastatud, kuid puuduliku sõjalise organisatsiooniga jõudude vastu (fascistid);

3) võitluseks mässajatega.

Neist osutub võitlus regulaarvägedega raskeimana, ütleb määrustik.

Organisatsiooni iseäraldused ja tänavvõitluse üksuste koosseis.

Peasõjariistliigina tänavvõitluses esineb jalgvägi, mis hästi varustatud kuulipildujatega, tulepildujatega ja otsekoheste toetussuurtükiväega.

Ratsavägi on kõlbulik ainult linna blokeerimiseks, võitluseks väljaspool linna, side ja vahiteenistuse pidamiseks.

Väiksemaks üksuseks, mis tegutseb üht tänavat mööda, on jalgväe kompanii kõvendatud miinipildujatega, otsekoheste saatesuurtükiväega ja kergete tulepildujatega. (Meie oludes ei ole nii suur üksus otstarbekohane. Üks rühm, kõvendatud raskete kuulipildujatega, tarbekorral vast ka ühe kahuriga, täidab ühel taval ette-tulevaid ülesandeid sama hästi kui venelastel kompanii. Vast ehk ainult suuri tänavaid mööda on otstarbekohane lasta liikuda tervet kompaniid.)

Pataljon tegutseb 2—3 taval. Temale on kaasa antud suurtükivägi, tankid, jalgratturid ja ratsaväe osad.

Iga üksuse juures, vaatamata tema suuruse peale, moodustatakse „löögrühm“. See koosneb eriti väljavalitud linnaelanikkudest. Need löögrühmad on varustatud revolvritega, automaat-mehaaniliste püstolitega ja käsigranaatidega. Veovahendite tarvituselevõtmine on iseäranis otstarbekohane, sest et see võimaldab elavjõu kiiret ümberpaigutamist.

Et suuremate suurtükiväemasside manööverimine linnas raskendatud, tegutsevad nad väljaspool linna, kuna jalgväele otsekoheks toetuseks ainult mõned üksikud kahurid kaasa antakse.

Tänavvõitluse operatiivplaani iseäraldused.

Operatiivplaani väljatöötamisel käigu eel — nii jutlustab Vene määrustik — põhjalik tutvumine linna ajalooliste ja statistiliste andme-

1. dets. 1924. a. enamlaste putshi ajal Tallinnas Balti vaksali ees langenud kol.-lt H. Rossländeri mälestustahvli avamine. Tahvel kinnitati ohvitseridekogu poolt 1. dets. 1925. a. Balti jaama seinale. Pilt kujutab momenti, mil sõjavägede staabiülem, kindralstaabi kindr.-maj. Tõrvand tahvli avab.

tega. Iseäralist tähelepanu pööratagu klassivahelistele vastoludele linnas. Töölise arvuga ja nende poliitilise küpsusega tuleb eriti arvestada, samuti kohaliku kodanluse arvu ja aktiivsusega ja karnisonis asuvate vägede meelsuse ja lahingvõimetega.

Veevärk, elektrijaam, raudteejaam, postitelegraafi kontorid, raadiojaamad, laskemoona laod, vabrikud, kasarmud, valitsushooned, linna toiduainetega varustamise kord — kõik need olgu erilisteks uurimisaineteks. Seejuures tuleb silmas pida, et linnades kodanlik element asub ikka enam linna tsesstrumise, kuna proletaarlik — agulites.

Peale linna üldplaani tutvunemist asutagu tema jaoskondade üksikasjalisele uurimisele. Tuleb arvestada tänavate suunaga, tänavate ja ehi-

Kaitseliidu vanematekogu abiesimees A. Anderkopp kol.-lt. H. Rossländeri mälestustahvli avamisel kõnet pidamas.

tuste iseloomuga, aedade, platside ja puistikutude asetusega, ehituste kõrgusega jne. See on tarvilik, et ära määrata tegevuse peasuun.

Selle esialgse ettevalmistustöö tulemuseks olgu linnaplaani kokkuseadmine; plaanil olgu eriti teravalt esile tõstetud linnas olevad toetuspunktid, tähtsamate hoonete, jaamade, ladude asetus ja tähtsamad vastupanujooned.

Luure iseäraldused tänavvõitluses.

Väeosade luure linnades on iseäranis raskendatud. Seepärast olgu teadetesaaamise peaallikaks agentuurluure.

Lahingluuret linnas korraldavad soomusautod, jalgratturid ja jalgväe luurajad. Veoautodele asetatud ja kiiresti liikuvad jalgväe osad võivad luurele häid tagajärgi anda.

Suurt kasu võib tuua vaatlemine kõrgetelt majadelt.

Side iseäraldused tänavvõitluses.

Kohapealse sidevõrgu tarvitamine on võimalik ainult peale seda, kui telefoni keskjaam valutatud. Seni aga tuleb leppida välis sidevahenditega.

Kuid ka siis, kui telefoni keskjaam vallutatud, tuleb sidevõrku täiendada välitelefone võrguga. Sidevõrgu kaitsmise peale tuleb erilist rõhku panna.

Tänavvõitluse operatiivplaani kokkuseadmisel määratagu ära ka staapide asukohad. See võimaldab siis vastava sidevõrgu aegsast korraldamist.

Liikumise iseäraldused linnas.

Kõikidest väeliikidest koosnevates kolonnides liigub jalgvägi mõlemil pool tänavat jalgteel. Kahurvägi liigub keset tänavat, kahurid laetud kartetshiga. Kuulipildujad laskevalmis. Kahurväge on kasulik vedada mehaaniliste veovahenditega.

Kolonna liikumist katavad soomusautod, mis liiguvad kolonna peas ja sabas.

Et seljatagust ja tiibu kindlustada, on vaja mitte liig rutata edasiliikumisega, vaid läbimindud raioon põhjalikult läbi uurida. Tuleb meele pidada, et vaenlane liikumist seega piüab takistada, et annab liikuvatele vägedele lööke seljatagant ja tiivalt.

Lennuväele võib ülesandeks teha kokkulepitud signaalidega vaenlase lähenemisest oma vägedele teatada.

**Pealetungi iseäraldused linnas.
Kallaletung linnale.**

Ei blokaadiga ega pommitamisega suudeta murda linna kaitsjate tahet ja viimast vastupanu, vaid seda peab tehtama hästi ettevalmistatud ja energiliselt läbiviidud kallaletungiga. Keerulistest manöövritest, mille eesmärgiks linna valdamine, tuleb igati hoiduda.

Kallale tungida linnale igast küljest korraga ei ole otstarbekohane. See nõuab liig suuri jõude ja viib ka jõudude olemasolu korral nende killustamisele.

Pealöögi andmiseks aga valitagu üks või kaks tegevussuuna, kuna teistes kohtades tegevus demonstratsioonidega piirdugu.

Suurtükitle toetusel murtakse läbi linna väline kaitsevöö. Peale seda luuakse juba linna sees lähtebaas edaspidiseks kallaletungiks. See kallaletungi lähtebaas kindlustatakse.

Ei anna kallaletung rindelt tagajärge, siis on vaja ette võtta haaramist teisi tänavaid mööda.

On kallaletungil üldiselt edu, jäävad aga siiski kohati üksikud vastupanupesad püsima, siis ärge viidetagu nende valdamisega aega, vaid jäetagu nad järeltulevate varude likvideerida.

Linna keskpaiga ja tähtsamate punktide valdamine murrab — määrustiku arvates — vaenlase vastupanu lõpulikult.

Üksuste lahingusse saatmine osade kaupa üksikutesse tänavatesse võib kergesti nende üksuste osade kaupa lüüasaamisele viia ja seepärast vajab vägede lahingusse saatmine tänavvõitluse oludes iseäralist ettevaatust. Üksuste tegevuse reguleerimine juhi poolt tagab koostöötamist ja ühtlast tegevust.

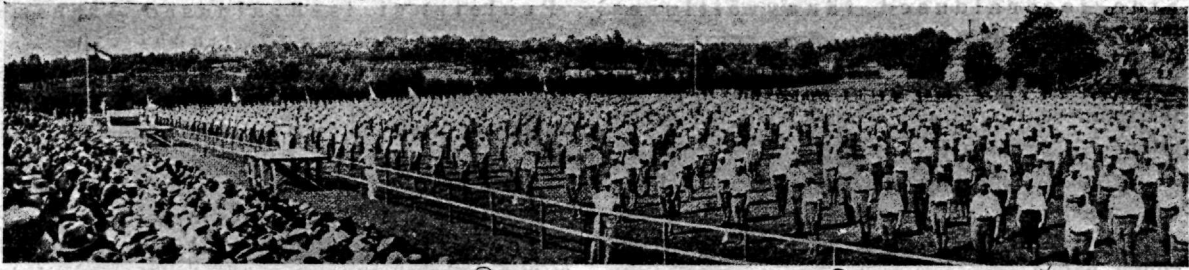
(Järgneb.)

Spordist ja pealikute kasvatamisest Soome kaitseliidus.

Kaitseliit on tahtejõulise mehepõlve koondus, kelle elusuhtumine on tõusnud sarnasele tasapinnale, et suudab hinnata isikliku vabaduse ja kultuurilise iseseisvuse väärtust ja endas tunneb tugevust nende aadete heaks võidelda. Kaitseliitlased peavad seega teatava intelligenti juures eestkätt tegu inimesed olema, kes ei piirdu oma mõtete mõlgutamise endamisi ja paremal juhusel soovide, arvamiste paberisse panemisega, vaid kes valmis on ikka kämbलाई külge lööma ja oma kõike kaalule panema. See nõuab peajasjalikult füüsilist saavutusvõimet teatud harmoonilise üldarengu juures ehk tüüpi, nagu seda pakub modern kehakultuur.

Sarnaseid võimsaid mehejõoni näeme põliste spordirahvuste juures, nagu inglased, kel see

raasiliseks raudvaraks saanud. Ka soomlased, meie vennasrahvas, on suutnud mõningate aastakümnete süstemaatiliku tööga kehakultuuri alal suurel määral suursugustada oma meestüüpi, iseloomu rikastada kindlameelsuse ja jõulikkusega, füüsiliselt karastada ja tervendada. Oli iseendast mõistetak, et Soome raskemail tundidel arvukas sportlaskond üksmeelselt tõusis ja kodumaa vabaduse kindlustamiseks vabatahtliku koonduse löi, millega liitus kogu erksam mehepõlv. Kehalise kasvatuse ja kodumaakaitse kõige tihedemale koostööle oli alus pandud ja kuni tänini on need kaks paralleelset ala üksteist vastastikkult täiendanud, virgutanud üksteist õitsengule, mis kogu kultuurilise maailma tunnustuse ja imetluse on teeninud.

Soome kaitseväe suurte võistluspidustustelt 1921. aastal Helsingis.

Et Soome kaitseväelaseks saada, on tarvis saada sportlaseks, sooritada teatud küpsuskatsed alaliselt peetavatel spordivõistlustel, millele siis lisatakse tarviline sõjaväeline dressuur. Kaitseväelane on siis juba individualiteet.

Nende ridade kirjutajal on olnud võimalust aastate jooksul kokku puutada Soome sporditegelaste — kaitseväelaste juhtidega ja vaadelda sealset kaitseväelaste sportlist tegevust. Ei ole liialdatud oletus, et Soome kaitseväe spordi propageerimiseks rohkem jõudu kulutab, suuremas ulatuses rahva kehalise kasvatusheaks töötab kui seda vast sportlikud erikoondused suudavadki. Selles veendumiseks võib tuua kas või kättesaatuva läinud aasta spordivõistluste statistika kaitseväelaste ajakirja „Sarkatakki“ valgustusel. Seal leiame, et aasta jooksul on Soome kaitseväe korraldanud 3045 mitmesugust spordivõistlust, millest 3544 kaitseväelaste meeskonda 45.176 üksikvõistlejaga on osa võtnud. Suuremat rõhku on pandud suusavõistluste korraldamisele, millest 1744 on olnud, 1516 osavõtva meeskonna ja 21.615 võistlejaga. Sellele järgneb arvuliselt kergejõustik, kus 858 võistlust aset leidnud — meeskondi 1193, võistlejaid 15.300. Teised alad, nagu pesa-

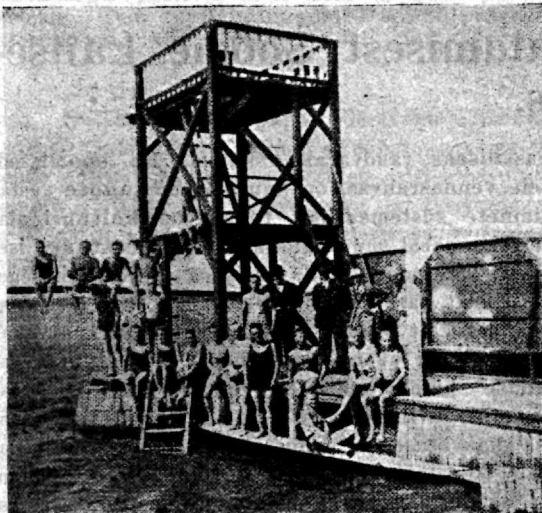
ball, võimlemine jne. on suutnud 1000—5000 võistleja ümber kokku meelitada.

Suurt rõhku paneb kaitseväe kaitseväe kehakultuuri levimisele rühmspordina, s. o. püüab võistlusi kõigil aladel korraldada meeskondadele, mis esitavad kompaniid, rügementi või maakonda, ja teiseks rõhutada mitmevõistluse printsiipi, kuigi ka individuaalset üksiksaavutust küllalt hindab, registreerides kõiksugu võimalikke rekorde ja ergutades auhindadega.

Rühmspordi põhimõttest välja minnes on tuntud sporditeadlane dr. Pihkala loonud kaitseväelastele erilise pallimängu, pesapalli, mis sarnaneb üldjoontes Ameerika rahvumängule base-ball ja mõjub igakülgsest arendavalt. Teda mängitakse 9-liikmeliste meeskondadega. Jalgpall ei ole Soome kaitseväes sümpaatia leidnud ja etendab õige tagasihoidlikku osa. Kergejõustiku lugupeetavamad alad on: meeskonnajooks 3000 mtr., kaitseväelaste viievõistlus (100 ja 1500 mtr., kuul, kõrgus, oda), teatejooksud, murdmaa- ja orienteerimisjooks, kus kaitseväelane harilikult kompassi ja kaardi abil peab teatud peidetud sihtkohale jõudma.

Suusatamine leiab juba Soome loodustingimuste kohaselt otsekohe lahingutegevuse ettevalmistusena ülisuurt harrastamist, ja kaitseväelastel on oma suusavalmistuse töökojadki. Tavalisem suusatamise võistlusviis on 20 km. murdmaasõit, siis teatesuusatamine, võistluslaskmine suuskadel ja orienteerimissuusatamine vastava jooksuvõistluse kohaselt. Suure populaarsuse on viimasel ajal omandanud võistluslaskmine suuskadel, mis suure sportliku vilumuse kõrval ka suuri sõjamehe oskusi nõuab. See ala on võetud ka olümpiamängude kavasse ja Schamoniis tuli Soome esitusmeeskond selles Schveitsi küttide järel teiseks, kaotades meeskonna koguaeg ainult kahe sekundiga. Seejuures äpardusid soomlased suurelt oma tugevama küljel, suusutamises, kuna nad Alpi harjumatu maastikul murdsid suuski jne., kuid üllatasid laskeosavuses, näidates suuremaid kogupunkte oma kaasvõistlejast.

Võistluslaskmist suuskadel peaks hakkama ka Eesti kaitseväe ja kaitseväge intensiivselt har-

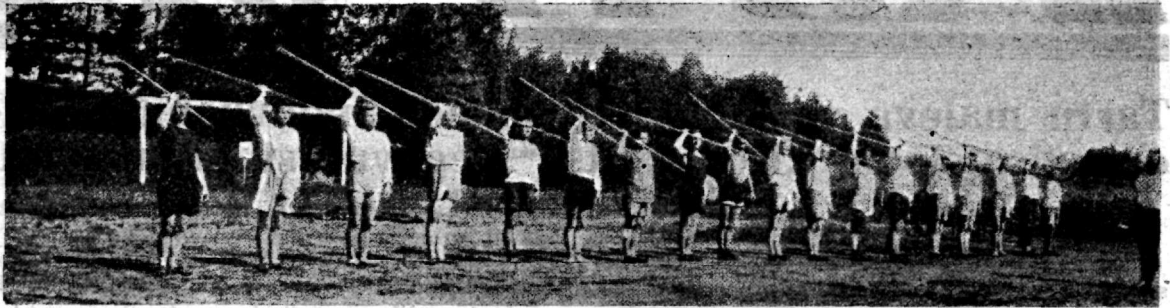
Pealikute koolist Tuusulas. Õpilased veesporti harrastamisel.

rastama. Olümpiamängude tingimused, mida praegu üldiselt sel alal tarvitatakse, olid järgmised: Iga meeskond seisis koos neljast mehest, kellest üks meeskonna juht. Kolm alamväelast olid täies lahinguvarustuses ühes vintpüssiga, kuna juht ilma viimaset, kuid pikksilma ja kaardiga varustatud pidi olema. Teel ülesseatud märklaudadesse oli õigus igal sõduril 6 kuuli lasta, kusjuures ka juht võis sõduri püssi nende aitamiseks kasutada. Suuski ega varustust teel vahetada ega maha jätta ei tohtinud ja meeskond pidi korraga finischist läbi sõitma. Iga märkitabanud kuuli eest arvati meeskonna koguajast 30 sek. maha. Võistlusmaa pikkus oli 20 km.

Kaitseliitlaste algettevalmistuseks peetakse Soome kaitseliidu korraldusel rohkesti võimluskursusi. 1921. aastal oli sel alal 700 loengut 45.000 kuulajale ja võimlustunde peeti 20.000

spordiväljaks 250-meetrilise ringtee, nelja kiirjooksuraja ja lasketiiruga. Järve kaldale on ehitatud ujumisbassein ühes hüppetorniga ja tubli vihtlemissaun, mis tugevasti treenerivail pealikul massaashi aset täidab. Lisaks on suudetud ka väike eeskujulikult varustatud võimlusaal ja riietusruum muretseda. Võimlusaali põrand on nii otstarbekohaselt konstrueeritud, et ta üksikute platvormidena on hõlpsasti lahutatav ja mullapinna ühes hüppe- ja viskepaikadega jätab kergejõustiku talviseks treeninguks. Kogumules väike sportlik paradisi.

Pealike kooli võetakse vastu kaitseliidus teenivaid ohvitseri ja allohvitseri, kelle teadmisi täiendatakse kaitseliidu huvidele vastavalt, sõjatehniliselt ja suurel määral kehalises kasvatuses, kus nad tegelikult peavad kõigil spordialadel kogenema ja katseid sooritama.

Kaitseliidu pealikud odaviske tehnikat õppimas.

mehele 1800. Viimaste aastatega on need arvud muidugi tuntavalt kasvanud.

Need lühidat andmed annavad pealiskaudsegi mulje, milline kolossaalne tegur on kehaline kasvatus Soome kaitseliidus. Üldine miljöo on seal täiesti sportlik ja imunud selle rühkiva ja tõttava tempoga. Seal on vaba seemine distsipliin ja võidu edasipüüdmine, mis sootuks vastand kroonulisele survele ja veltveeblikule täispungitsemisele, mis kui needus on meie inimestele Vene koolist luusse-lihasse jäänud ja kipub ikka siin-seal värsket algatust halvama.

Kui juba igalt kaitseliitlaselt mitmekülgset tublidust nõutakse ja selle arendamisele rõhku pannakse, pühendatakse erilist hoolt kaitseliidu pealike kasvatusmisele. Siin ei jatku ainult sõjamehe oskustest, mis sõjakoolist ammutatakse, vaid kaitseliit on asutanud oma pealike kooli, kus tublimad ja andekad kaitseliitlased pealiku eriteadmised omandavad.

Vastav kool, „Suojeluskuntain päällystökoulu“ asub Tuusula järve ääres, looduse poolest ühes kaunimas Soome paigas ja töötab 1921. aastast saadik. Mõned õhurikkad suvilad on ümber ehitatud kooliruumideks ja varustatud vajalike lisarakendustega. Endine puukool on muudetud

Peale otsekoheste kaitseliidu pealike saavad Tuusulas veel õpetust kaitseliidu spordiinstruktorid, milliseid vähemalt 2—3 lendu aastat välja lastakse. (Eesti kaitseliidu organiseerimise edukuse kisenavamaks vajaduseks on spordiinstruktorite soetamine!) Neile kursustele võetakse juba kogenenud vanemaid sportlasi, tarviliselt intelligentseid, keda kursustel peajaslikult pedagoogiliste teadmistega varustatakse. Kursused on 2—4-nädalised. Läänud suvel tuli Tuusulast 252 uut kaitseliidu instruktorit, kuid olevat tarvidust ei suudeta ikka kuidagi rahuldada. Lõpetajate hulgas oli ka 7 daanlast, kes saadud kogemusi hakkavad oma kodumaal kasutama.

Koolis valitseb üldiselt sõjaväeline kord. Õpilased saavad koolijuhatuselt tasuta varustuse ja ülespidamise, on kohustatud alluma valitsevaile määrustele. Peale päevakavaliste harjutuste jätkub veel aega endaalgatustega ettevõteteks, mis jällegi peajaslikult sportlikku või ka üldkultuurilist iseloomu kannavad. Mesilase usinusega keeb töö väikeses Tuusulas ja sealt kantakse kärmesti laiali need aated ja juhtnõõrid, mille viljana valmib tugev kaitsemüür Soome rahvuslikule ja kultuurilisele iseolemisele.

H. T.

NAISTE OSA

Tartu maleva vabadusristivendade malevkonna naisorganisatsiooni „Kodukaitse“ tegevusest ja tuleviku kavatsustest.

Eesti naine on ikka kõiges tegevuses kõrvuti seisnud mehega ja enda peale kõik ühised raskused kanda võtnud.

Kui võitlust peeti meie väliste vaenlaste vastu, võtsid naised suure innuga osa kodukaitse tööst, varustades sõjaväge, ravitsedes haigeid, õhutades isamaalist vaimustust ja tuld.

Nüüd on möödunud verised sõja-aastad, aga kadunud ei ole meie vabaduse ja iseseisvuse vaenlased. See kohustab meid valmis olema võitluseks ja kaitseks ka praegu. Selleks asutati meie vabatahtlik kaitseliit, kuhu kuuluvad rahva paremad pojad. Eesti naine tunneb, et ka tema on kohustatud isamaa kaitsetööst organiseeritult osa võtma, mitte küll relvadega, vaid pühendades oma tööjõudu isamaakaitsejate ainelisele ja moraalsele toetamisele.

Möödunud kevadel tekkisid mõne malevkonna juure naisorganisatsioonid, kes endale mainitud eesmärgid üles seadsid.

Nii asutati ka Tartu vabadusristivendade malevkonna juure läinud kevadel naisorganisatsioon, kes oma esimest üldkoosolekut pidas 27. mail 1925. a.

Sel koosolekul valiti ajutine juhatus, millesse kuuluvad pr. E. Saral, pr. L. Simm, pr. A. Gutmann, pr. H. Orav, pr. Jürisson-Kleitsman.

Praegu on organisatsioonil 66 liiget, nende hulgas palju tuntud seltskonnategelasi.

Liikmed on oma tegevuse kohaselt jaotatud nelja rühma: varustus-, toitlus-, sanitaar- ja propagandarühmad.

Toitlusrühma liikmed on osa võtnud malevlaste väljasõitudest õppuste puhul, et hoolitseda nende korralikuma toitmise eest. Suvise vaheaja järele on organisatsioon oma tegevust sügisel uue jõuga alustanud.

Varustusrühm on asunud ainelise jõu muretsemisele.

Meie organisatsioon võttis ka osa 24. skp. öisest häirest. Sel puhul toitlusrühm muretseks kaitseliitlastele teed ja võileibu.

Sanitaarrühm seadis valmis ja korraldas esimese abi andmiseks voodi, sidemeid, arstirohte.

Abi anti ühele kaitseliitlasele, kes minestas, ja teisele, kes oma käele oli viga teinud.

Kõige lähemal ajal on kavatsusel sanitaarkursuste korraldamine, et vastava rühma liikmed tarviliku ettevalmistuse saaksid.

Varustusosakond hakkab esimesel võimalusel muretsema arstliku abiandmise tarbeid, nagu sidemeid, põlli jne.

Samuti muretsetakse tema poolt malevkonnale sooja pesu, sokke, kindaid, et tarviduse korral kõik valmis oleks.

Toitlusrühm on abiks malevlaste otstarbekohase toitmise juures.

Propagandarühm on oma ülesandeks võtnud kaitseliidu ja kodukaitse tähtsuse selgitamise ja isamaalsuse õhutamise meie kodanikkude keskel, hoolitsedes seega malevkonna moraalse toe eest.

On asutud sisemisele organiseerimisele, kava väljatöötamisele, kuidas võimaldada kiiret sidet

liikmete vahel, kuidas koonduda jne., et igale oleks selge, millal, kuidas ja kus tegutseda tarvituse korral.

Liikmed on asunud tööle kõige parema taht-

misega, vastutus- ja kohustustundega, mispärast võib loota, et meie kavatsused täide viiakse ja et meie, naised, isamaa kaitses mõjuvalt suudame abiks olla.

Ühest naiskangelasest.

Eesti naiste kangelastegudest riigi rajamisel ja vabadussõja päivil ei ole tänini veel kuigi palju kõneldud; Eesti naise heroilikkust pole ülistatud. Eesti naise tegevusvald on seni kodukolde ümber olnud, kus tema ikka esinenud väsimatu töölisena, aruka administraatorina, truu sõbrana ja eeskujuliku naisena, õrna emana ja kaine inimesena. Aga ka julgust ei ole Eesti naisel kunagi puudunud, ja kui tänini pole laialt avaldatud Eesti naiste kangelastegusid, siis olgu kas või järgmine lugu tõenduseks, et meil kangelasi-naisi olemas.

See oli jaanuari algus 1919. a. Punaste salgad tegutsesid mitmel pool üle Eesti. Meie vabad kangelased alustasid juba oma võidukäiku ja koondusid ridadesse saatustotsustava võitluse pidamiseks. Sipekülalt, Vana Kuuste vallas Tartumaal, sõidab reega 17-aastane tüdruk Amalie Toni. Umberringi kostab paugutamine, hobune on rahutu. Vana Kuuste rehe juures näeb üht erariietes meest.

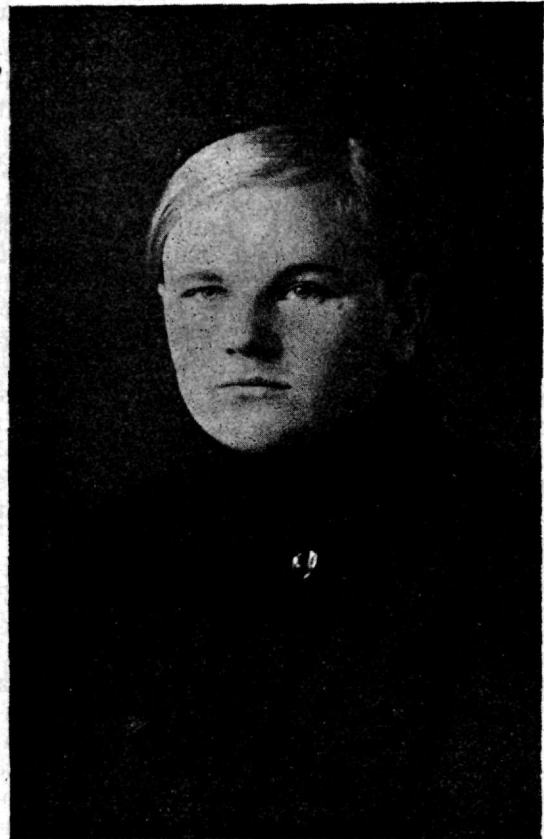
- Seisa!
- Kes oled?
- Kas tuled Sipelt?
- Jah!
- Katsu läbi viia!
- Kes sa's oled?
- Kas siis ära ei tunne?

Ja mees kergitab läki-läkit, näitab oma nägu. Toni tunneb ära Julius Kuperjanovi.

Kuperjanov tahab Tartu poole pääseda, kus olevat Eesti väed. Lühike nõupidamine; Kuperjanov annab kirja isale, mille Toni hobuse vildi alla peidab; Kuperjanov ise heidab rätikutesse mähituna reele — ta on Toni vend, saanud raskesti vigastada, jäädes puu alla, õde viib venna Võrumaalt linna haigemaija... ja sõit läheb Reola soo poole. Paugud kostavad lähedal. Roidul patrull vastu. Kes olete? Kuhu lähete? Toni hakkab seletama oma venna lugu: äkki ilmub keegi ratsanik, patrull jookseb selle poole ja „õde“ ruttu edasi...

Roidu mäe all jälle patrull. Kes? Kuhu? Jälle seletused. Ei usta; õde seletab ja nutab. Üks punane katsub venda püssitikuga, see oigab, kuid ei vasta midagi; teised leiavad reelt leivakoti ja kohe sööma. Kuul lõhkeb õige lähedal, hobune tõmbab järsku jooksma... Punased takka naerma... Katsuti läbi metsa Reola soole sõita — jälle kolm meest vastu. Ei usta sõnagi! Kuperjanovi lüüakse püssipäraga, tüdrukut aetakse

reelt maha, püss rindu — muudkui lastakse maha. — „Laske! mul vend ja viin linna!..“ „Õde“ pekstakse metsikult püssipäraga ja rusikatega. Nutab, oigab, — ikkagi vend jne.! Patrullimehed võtavad ohjad kätte ja tahavad venda-õde Reola

Amalie Toni Sipekülalt, Vana-Kuuste vallast, Tartumaalt.

velskeri juure viia... Aga hobune ei lähe, lööb püsti ja tõrgub. Üks punakaartlane kargab hobuse juure, võtab valjastest kinni, lööb hobust püssiga; hobune hirmuga üle kraavi ja traavis punuma. Tagant lastakse...

Ligi verst maad tulist sõitu. Kuperjanov kargab reel püsti, et ringi vaadata... ja kohe heidab tagasi; jälle patrull... Hobune kihutab aga edasi. Lastakse; regi on läbi lastud, hobuse nina alt vihisevad kuulid: üks suurtükikuul annab hobusele uut hoogu ja patrullist kihutatakse

läbi. Laskmine on igalt poolt. Ees kraav, lai; üle ei saa. Tuleb paar versta kraavi äärt mööda sõita, enne kui ülesõit avaneb. Kuperjanov võtab ohjad, Toni nutab krampides... kaotab meelemärguse... Ülenurme mõisas on juba Eesti väed ja Julius Kuperjanov jõuab pärale... Vahva, vigaseks pekstud „õde“ Amalie Toni viidi ühes võitjatega Tartu.

Praegu kõnnib vigane Amalie Toni riigiasutusi mööda ja igatseb saada maalapikest, et

oma viletsat popsnikueltu paremale järjele seada; aga seaduse paragrahvid ei tule kangelasele-tüdurukule vastu, kuna Toni pole sõdur, pole vabadusristi kavaler, pole tasuta maasaaja jne. Aga Amalie Toni on kahtlemata vahva tüdruk, ta on meie riigi rajamispäivil kangelasteoga toime saanud, on oma tervise isamaa kasuks ohverdanud ja sellep. peaksid need, kellele usaldatud vahvuse hindamine, väärilist tasu määrama J. Kuperjanovi kaaskangelasele.

Vabatahtlik Metsa jõuluvorstid.

Vabadussõjaaegne episood.

Ainetel — 0.

Vabatahtlik Mets ratsutas jõululaupäeva õhtul aeglasel sammul üle lumiste põldude. Käsk ratsapatarele oli õnnelikult edasi antud ja nüüd oli vaja ainult veel oma väeossa tagasi pääseda, kus sõbrad rasvaste jõuluvorstide ja verikakkide juures istusid ja sädeleva jõulupuu all oma koduseid meele tuletasid. Kuid selle peale oli kergem mõelda kui seda teostada! Kui juba tüse ratsamees tundis äärmist väsimust pärast päevi ja öid kestnud iurkaike meetrisügavuses lumes ja libedail jäistel teedel, mis kõnelda siis veel ta pikkade koivadega märast! Massa jõud oli täiesti lõpukorral. Kui talle mitte lubada mõnetunnilist puhkust ja hea suutäis toitu, siis polnud edasisaamise peale enam mingit lootust.

Viimaks ometi üks hoone. Samm-sammult kiikus ratsamees sellele lähemale. Ei mingit elu ega liikumist. Tummalt mustavad ta ees maja aknad. Hobuselt maha hüpanud, astub Mets hoonesse. See on tühi ja mahajäetud. Kuid, taevale tänu, ühes ruumis leiab ta kasti täie kaeru, mis, Jumal teab kuidas, siia maha jäetud. Missugune rõõm! Hobuse sadulast vabastades ja hoonesse juhtides asetab ta väsinud ja näljasele loomale kaerakasti suu ette... küll oli see üks jõulusööming tublile Massale!

Jah, jõulusööming?! Kurvalt nosib mees sadulast tükikese kuivanud ja hallitanud leiba välja ja hakkab ka oma kiunuvat kõhtu vaigistama. Tahtmatult rändavad ta mõtted jälle kaaslaste juure, kes nüüd soojas toas head jõulutoitu võtavad, rändavad kaugele mereranda, kus ta omaksed särava jõulukuuse all teda meele tuletavad. Kuid nalg on hea kokk, ja kuiv leib aina kaob ahnete hammaste taha. Aga ei, homme on ju ka veel päev, peab lõpetama ja poole leivakannikast järgmiseks päevaks jätma. Ülejäänud leivatüki sadula al-

la peitnud, heidab väsinud ratsamees magama.

„Ulata vanapaganale sõrm, siis haarab ta kogu käe,“ selle vanasõna tõde pidi ratsamees oma nahal tunda saama, sest kui ta varahommikul unest ärgates käe sadula alla pistis, et sealt ülejäänud „jõulusööming“ välja urgitseda, oli ta kallis Massake talle juba ette jõudnud, koorukese kabjaga sadula alt välja koukinud ja kaertele lisaks erilise maitseroana nahka pannud. Oi, oi, Massake, see ei olnud sinust tõepoolest ilus temp! Kallil jõululaupäeva ööl nii oma peremeest sisse vedada!

Kuid teha polnud midagi. Kiunuva kõhuga ronis vaene ratsamees uuesti sadulasse. Aga, tühja kah! Egas see polnud esimene kord. Seda oli aastapikkuses vabadusvõitluses juba tihtigi juhtunud. Ainuke pahandav lugu oli see, et see tal juhtuma pidi kallite jõulupühade esimesel hommikul. Peasjaks jäi ikkagi: Massake oli jälle täis jõudu ja väledust. Hoplaa, Massa! Virgalt edasi üle lumiste väljade, peagi peame oma väeosa juure tagasi jõudma.

Eespool kostis juba suurtükidämürin... ikka valjemalt, mida kaugemale ta edasi kihutas — ning ikka veel polnud mingit ratsaväge näha! Nüüd kuuldus ka juba püssideraginat. Mis see siis pidi tähendama? Ratsamees peatas hobuse ja vaatas otsival pilgul ringi. Ta ees möllas võitlus. Vasakul pool teed virutas Eesti raskepatarei kuuli kuuli järele üle enamlaste poolt põlema süüdatud ta ees laiuval legendikul asuvate külade. Üksik ratsamees kihutas tast mööda üle põldude, ta hüüule: „Kus asub Eesti ratsavägi?“ peanoogutuse ja paremale näitava käeviipega vastates. Ta näis ka midagi hüüdvat, kuid sõnad sumbutati parajasti raksatavast suurtükipaugust. Ning mööda oligi teine.

Nii siis paremale. Massa, ole väle!

Meetrilaiune kraav. Hoplaa, sellest me ei tee väljagi. Edasi, galopis! Ning juba lamaski ratsamees hobuse kaelal. Mis oli juhtunud? Massa oli esimesi jalgupidi õõtsuvasse maapinda vajunud, ja mudane vesi mulises kapjadest vajutatud aukudes. Hobune norskas hirmunult. Tuhat ja tuline, raba! Kiiresti tagasi, kuni veel pole hilja. Kuid nüüd vajusid ka mära tagumised jalad läbi õhukese jääkorra... ja esimesed jalad vajusid sügavamale... kuigi aegamööda, aga järjekindlalt. Nagu välk sööstis noor vabatahtlik sadulast. Rabasse vajuv hobune heitis pea tagasi ja kisas eredalt surmahädas. Juba oli ta maoni rapa vajunud. Et edasivajumist takistada, kiskus sõdur hobuse peadpidi üles. Higi tilkus tal otsaesiselt. Kas pidi ta oma lahinguseltsilise mudas uppuda laskma? Selle ustava looma, kes teda juba kannud korrad läbi vaenlase tule oli kannud?

Ning nüüd hakkasid enamlased pealegi vahetpidamata külade ja metsa vahel asuvat legendikku tulistama. Üks schrapnell teise järele partsatas rappa, ratsameest jäätükkidega üle külvates. Vaevalt jõudis ta hobust peadpidi alles kõrgel hoida, kui ta pehmes maapinnas tuge otsivad jalad äkki rohtunud mättale kindla aluse leidsid. Mära tahapoole tõugates läks tal viimaks äärmise jõupingutusega korda looma esimesed jalad mättale tõsta ja viimase meeleheitliku rabelemisega vabastas ta ka hobuse tagumised jalad soise maapinna kütkest. Avitavale käele tõrkumata järgides tõusis hobune norsates ja puristades toll-tollilt venivast mudast. Ümberringi vihisesid ja huugasid kuulid.

Viimaks ometi! Värisedes ja hingeldades, pärani avatud sõõrmetega, seisis loom mättal oma raskelt hingava isanda kõrval.

Aga kuidas ta välja nägi? Õlgadeni mudaga kaetud... rebenenud sadulavööga... tore lugu...

Ratsamees tõukas kiivri selga, pühkides otsaesiselt higi. See kõik oli parandatav. Kuid millega asendada esimeste kapjade muttajäänud rauad? Nendeta oli võimata teed jätkata, sest mõne hüppega oleks Massa jalutu. Uued alla lüüa... seda küll... aga kus? Seal põlevas Tseremnovos? Nii kaugele ta rautamata hobusega küll ei jõua. Aga vahest siin lähedal Katssevovs? Kas leidis seal üldsegi seppa? Kas ei asunud seal vahest ka enamlased? Mis teha... vaja järele vaadata. Siia jäätanud soole ei võinud ta ju jääda, pealegi oli olukord siin äärmiselt mõnutu, sest siin karglesid kuulid nagu herved taldrikul.

Nii siis, edasi. Ettevaatlikult sammusid nad Massaga üle luha kraavini ja sellest läbi teeveereni. Mära enam vedades kui juhtides jõudsid nad igavesti kestva veerandtunni jooksul kuulide ulumise ja vingumise saatel küla esimeste majadeni. Siin sööstis sõdur igaks juhtumiseks jälle hobuse selga, sest ei võinud ju kunagi teada, mis teda säärases pesas võis oodata. Tänav näis vaba. Kohe esimese hurtsiku lävel seisis karusnahkses mütsis mees ja vaatles uksepiidale toetudes ükskõikselt lähenevat ratsanikku.

„Kas kommunistid?“ küsis see küla poole näidates.

„Net kommunistov, sdesj kommunistov net,“ vastas külamees pead raputades.

Eestlane juhtis mehe tähelepanu oma hobuse kapjadele, aimas haamriga löömise liigutusi järele ja näitas küsivalt küla poole.

Nähtavasti mõistis teda külamees, sest ta viipas käega, näidates teise küla otsa poole.

Ettevaatlikult piiludes ratsutas sõdur tänavat mööda edasi. Peaaegu juba viimaste hurtsikuteni jõudes silmas ta äkki ühe maja ukse ees Vene jalaväelast, kes püssile toetudes maija vahtis. Oh, seda salakavalat külameest küll!... Mis teha? Mis muud kui julgesti peale!... Hobust kannustades kihutas ta nagu välk ehmunud venelase ette ja tõstis talle revolvri nina alla.

Tagajärg oli üllatav. Püss lendas lumme, käed tõusid taeva poole ja, kui meie ratsamees oma vangiga lahkuda tahtis, ajas see seitse sõrme püsti ja näitas hertsikusse.

„Või nii,“ naeris eestlane, „teid on siis rohkem. Noh, siis tulgu nad aga!“ Sealjuures viipas ta käskivalt.

Venelane hüüdis mõne sõna läbi avatud ukse, ja rõhutatud ilmega nagu leotatud kassid libisesid ta kaaslased üksteise järele tänavale. Piigi abil asetaski ratsanik nad ritta, käskis kahel viimasel püsse kanda ja liikus vangide taga ratsutades pahaselt tuldu teed tagasi. Sest käesolevas olukorras polnud ju võimalik hobuse rautamise peale mõteldagi. Ning see oli ju just peasi! Mis löbu pakkusid talle need vangid! Saaks ta aga neist kuidagi lahti. Kõige pealt pidi ju Massa abi saama.

Oma protsessiooni mitte just lahke pilguga riivates ratsutas Mets selle kannul. Ning see polnud ka tõepoolest meeltüendav pilt: ees kaheksa räpast ja porist venelast, nende taga veel porisemal lahing-

ratsul poriga kaetud piigimees, revolver paremas ja ohjad vasakus käes. Ning selle kõige lisaks hakkas end seniste sündmuste kiire arenemise mõjul unustatud nälg uuesti ja kahekordselt tunda andma. Jõuluvorstid?! Jäägu nad kus pagan, kui saakski mõni tükike leiba. Oma onnide ette astunud külamehed rebisid lähenevat kummalist rongikäiku nähes aukartlikult määrdinud mütsid peast, aga mis oli sellestki kasu, kõht irises ja urises aga edasi.

Maja ette jõudes, kus oli seisnud teda eksiteele juhtinud külamees, kohtas ratsanik äkki oma suurimaks rõõmuks Eesti luursalga ühe allohvitseri juhatusel. Jumalale tänu, vähemalt vangidest sai ta lahti. Need luursalgale edasi andes teatega, et Katsevo on vaenlastest vaba, oli tal kohe esimeseks küsimiseks:

„Poisid, kas jõuluvorste on?“

„Ei ole, eile õhtul sõime kõik nahka.“

„Aga siis vahest tükike leiba leidub?“

Jah, seda leidus, kuid ka õige piskusel mõõdul, sest luursalk pidi peale kindlaks tegemist, kas Katsevo vaenlastest vaba või mitte, kohe oma väesalga juure tagasi pöörma ja seenärast ei olnud nad toidumoonna kaasa võtnud.

Kuiva koorukest näkitsedes ratsutas Mets jällegi külla tagasi ja leidiski nüüd viimaks sepa, kes hakkas ta hobust rautama.

Kasutada soovides sunnitud puhkeajaga söömiseks, pööris ta sellekohase küsimusega sepa poole, kuid see raputas ainult kurvameelselt pead ja vastas:

„Net hleba.“

Pahaselt astus ratsamees akna juure. Tont võtku sind oma „net hleba'ga“, saan selletagi läbi. Egas pole esimene kord nälgjas olla. Aga kallil jõulu esimesel pühäl olla ilma verikäkita, see ajas meele pahaks... Seal silmas ta äkki läbi akna Tseremnovi küla juures enamlaste väesalku, kes end seal kindlustasid, ja kaelas rippuvat binoklit appi võttes veel kaugemal vaenlase patareid. Kiiresti joonestas ta vaenlase seisukohad paberile ja sööstis siis valmisrautatud hobuse selga, et jätkata oma teed.

Kuid äraandlik külamees oli nähtavasti uusi vaenlasi külla juhtinud, sest kui Mets kerges traavis läbi tänava liikus, paukusid äkki püssid pea iga maja nurga tagant. Hoplaa! See tuli ootamatult. Igalpool tuldsülitavad, haljad püssirauad... tuhat ja tuline... Massa, näita nüüd, mis võid! Hobust kannustades ja keha ettepoole hobuse kaelale painutades tuiskas ratsamees majade vahelt läbi revolvrast huupi peidu-

urgastest väljakargavate vaenlaste peale tuld andes ja ikka jälle triklit vajutades, olgu küll, et revolvrast juba kõik laengud välja olid lastud. Seal... vägev löök vastu ristluud... juba arvas ta, et teda on tabatud... aga ei... alles istus ta veata oma metsikult kihutava hobuse seljas... puudus vaid püssipära. Veel mõned vägevad hüpped... ja juba oligi ta külalt väljas.

Oleks ka liig kahju olnud neist tähtsaist praegu kogutud andmeist.

Nii... Ta ajas enda sirgu, kuid samal hetkel lamas ta jälle küürus seljaga hobuse kaelal, sest kuigi ta õnnelikult külalt oli pääsnud, siiski veel mitte põrguliku tule alt. Pagan võtku, teda nähti ju õige tähtsaks isikuks peetavat, sest ikka alles ragisesid püssid ta selja taga. Mis siis muud kui maha kõrgelt, kumeralt teelt, alla põllule. See oli aga piki teed küntud. Küll oli see ratsutamise! Samm... hüpe... samm... hüpe... vaene Massa! Ning ikka alles see vastik vingumine ja ulgumine...

Hämarik hakkas maad katma. Vasakul näis teerada metsa poole pöörvat... seda mööda edasi...

Viimaks ometigi tulesihist väljas!

Enamlased peatusid asjatus tuleandmises. Kiires traavis liikus Mets edasi, et uuesti tule alla sattuda, sest nüüd olid juba Eesti väeosad ta märklauaks valinud.

Hämmastunult peatas ta hobuse.

Ahaa, nad pidasid teda venelaseks, kuna ta külas oma kiivri oli vahetanud karuse mütsiga. Kiiresti rebis ta mütsi peast ja asetaski kiivri asemele. Aga ei aidanud. Nad pidasid seda vist tule alla sattunud enamlaste sõjakavaluseks. Pagan võtku! Too maskeraad oli ju ainult enamlaste jaoks ette võetud. See võis veel õige haledasti lõppeda. Ja, jah, iga süütegu leiab siin maailmas oma karistuse, pomises ta pahaselt endamisi ja ronis hobuse seljast maha, sest Eesti meeste tule all näis tal edasiratsutamine siiski liig ohtlikuna. Ettevaatlikult juhtis ta hobuse tihedamate põõsaste taha. Siin tahtis ta oodata kuni täiesti pimedaks läheb. Mõõdusid kaks tundi. Hobune ja ratsanik värisesid külma käes. Kaugelt kumas põlevate hoonete tuli...

Ning jällegi näpistas nälg kõhus, kerkisid silmi ette auravad verivorstid ja -käkid põleva, hurmavalt lõhnava rohelise jõulukuusega. Küünlad leegitsesid vaikselt, sulanud vaha hais segunes kuusevaigu ja verivorstide lõhnaga. Nii hea, nii mõnus oli...

Külmavärinad äratasid ta unistusest. Kuid, kas oli see pettepilet või vilksatasid

sealt kuuskede vahelt tõepoolest mõned tuled? ... Ei, see näis ilmsi olevat. Vaja vaadata, mis ja kes seal on? Ettevaatlikult liigub sõdur, hobust ohjepidi järele tõmmates, tulede poole. Möödub käratus hiilmises mõnikümmend minutit, siis näeb ta keset metsa majakest, mille akendest talle tuli rõõmsasti vastu helgib.

Ta seob hobuse puu külge ja hiilib lähemale. Peagi seisab ta akna juures ja vahib läbi jäätunud klaaside ... Tuba, keset tuba laud, laua ümber naine ja kuus meest. Keset lauda suur vaagen ja sellel auravad, rasvas sulisevad — verivorstid. Pungissilmil vahib ta vorste. Pilk kiindub neisse ega lase end enam lahti kiskuda. Kas pole need ju t e m a vorstid ... t e m a vorstid, mis nii kaua on pidanud teda ootama? Aga miks siis see nahkkuues mees nüüd oma kahvli tema vorstisse torkab ja selle suu juure tõstab. Niisugune häbematu, nurjatu! ... Söõb t e m a vorstid ...

Kuid viimaks toibub ta ja hakkab endale jälle aru andma oma seisukorrast. Need seal toas on ju enamlased, nahkkuues mees vist mingi komissar. Mõök ja revolver ripuvad tal vööl. Ja toa nurgas püssid seina najal. Vaata imet — isegi üks kuulipilduja lamab põrandal.

Nälginud ratsamehe tabab äärmine viha. Või nemed peavad seal jõulusid ja tema külmetagu siin akna taga. Ei, seda nüüd küll ei ole! — Need vorstid seal laual on Taevataat t e m a l e määranud ja nad peavad ta omaks saama. — Vägeva tõukega litsub ta akna ühes raamidega puruks ja laetud revolvril aknaavausest läbi pistes kärgatab ta ehmunud meestele:

„Käed üles, te võrukaelad, — või m i n u vorste söömas?! Käed üles, ütlen teile!“

Mehed ajavad käed üles, ainult komissar otsib kobava käega revolvril.

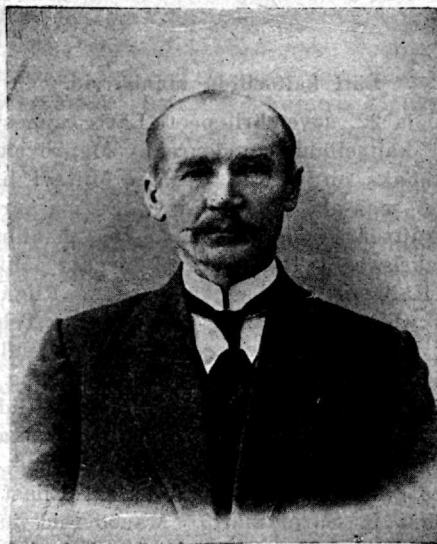
Prauh! kõlab ere pauk Metsa revolvril ja vorstitükk lendab komissari kahvli otsast vihmana vastu seina.

„Käed üles, ütlesin sulle, sa vorstiõgija. Või sina tahad siin veel tembutama hakata!“

Ja nüüd kergivad ka komissari käed.

Kogu aja enamlasi revolvriga ähvardades ronib Mets nüüd läbi akna tuppa. Ta käsu peale heidavad toasolijad kõik relvad ühte nurka hunnikusse ja seavad end vastasseina ääre ritta.

Näoga meeste poole istub ratsamees nüüd laua taha ja vasakus revolvril laskevalmis hoides hakkab ta naremaga jõuluvorste õiendama. Üks tükk teise järele rändab ta vahetpidamata saagihimuliselt naeratavate hammaste taha. Oh, küll on

Kudina valla kaitseliidu üksuse juhatuse liige ja kirjatoimetaja Johannes Rammul ta 25-aastase vallasekr. ameti juubeli ja 60-aastase sünnipäeva puhul.

nad head! Nii kuumad ja rasvased, ja maitsevad!

Tardunud pilgul vahivad vangid kummalist meest, kes laikivail silmil aina vihuhub toitu süüa ...

Äkki kistakse toauks prantsatades lahti, lävele ilmuvad mitu meest ja seisatavad hämmastunult. Ka purukspekstud aknaavausse kergivad imestunud pilkudega näod — ja korruga kõlab läbi väikese toa vägev naerulagin, naerulagin, mis paneb kogu ümbruskonna rõkkama ega taha ning taha lõppeda.

„Mets, mis tempe siis sina siin teed?“ hõikab viimaks kahe naerukrambi vaheajal vanem allohvitser Kõva, silmist pisaraid pühkides.

„Jõuluvorste söön,“ vastab küsitule kuilt ja pistab uue aurava suutäie hammaste taha.

Uus naerulagin ...

Saanud Mets oma isu vaigistanud ja vahetpidamata naeru saatel oma kummali lugusid jutustanud, patsutab Kõva ta õlale ja sõnab:

„Jah, pojuke, sina oled oma jõuluvorstid küll vaprasti ära teeninud. Oled mul tubli poiss, kelle peale võib uhke olla!“

„Ah, tühja kah,“ äigas Mets käega. „Puha õnn ja muud ei midagi. Püssipära puru, kaks auku sadulas, neli sadulataskus ja keres mitte ühtki. Puha õnn ja Massa väledad jalad. Ei muud vähematki. Kuid nüüd, — häid jõulupühi, kallid vennad, ja siin on veel mõni vorstinatuke, eks katsuge kah, kuramuse head olid!“

Välismailt.

Läti kaitseliidu manöövrid.

21. ja 22. novembril peeti Lätis esimesi suuremaid kaitseliidu manöövreid. Manöövrite tegevuskohaks oli valitud Riia ja Miitavi linnade vaheline maa-ala ning Olai ja Surmasaare endiste kaitsekraavide piirkond, kus maailmasõja ajal sakslastega Riia pärast ägedaid lahinguid peeti. Kaitseliit tegutses kahes osas. Riiga kaitsesid 5. Riia kaitseliidu rügement, „Tehwijas Sargs“ (Isamaa valvur), kaitseühingu militaarsektsioon ja 3. Riia kullide rügement, kuna peale tungisid 16. Miitavi ja 13. Bauski kaitseliidu rügement. Viimaste ülesanne oli Riia vabastamine, mille vaenlase dessant oma alla oli võtnud, kindlustades end Düüna paremal kaldal Riias kuni Üksküla ja Surmasaarel. Manöövreid juhatas kaitseliidu ülem, kolonel Bolstein. Riia kaitsjaid juhatas 5. Võnnu jalgväe rügemendi ülem, kollekt. Balodis ja pealetungijaid kol. Ramat. Riia kaitsjatel olid tarvitada üks lennuk ja soomusautod.

Ööl vastu 22. nov. asusid pooled määratud seisukohtadele ja algasid luurekäigud. 22. novembri varahommikul algasid Bauski ja Miitavi rügementid pealotungi Riiale. Kõige ägedamaks kujunes lahing kella 12 ümber Surmasaarel, kus vastased teineteist püüdsid sisse piirata, isegi kaitseliidu ülem ja külalised peeti küsimuse lahendamiseni kinni. Oli juhtumisi, kus mõlemad pooled korraga teineteist vangivõetaks tunnista-

sid. Kuna kumbki pool nõus ei olnud alla andma ja et sekeldusi ära hoida, ei lastud tikuvõitlust läbi viia.

Kumb pool jäi võitjaks, selgub peale manöövrite juhatajate nõupidamist. Manöövrid lõppesid kell 1 päeval. Osavõtt manöövritest oli väga elav. Läti kaitseliitlased näitasid, et nad riigi rahu ja julgeolekut õieti oskavad hinnata. Enamjagu kaitseliitlasi oli tulnud ratsa või jala, mõned koguni 70 versta kauguselt. Võis näha, kuidas vanad hallid habemikud vahvalt noortega kaasa sammusid.

Peale manöövrite lõppu pööris kol. Bolstein kaitseliitlaste poole kõnega, rõhutades manöövrite suurt tähtsust ja avaldades lootust, et seltskond ka edaspidi kaitseliidust lugu peab ja teda toetab.

Talinnas näinud ta kaitseliidu paraadi, millest 3000 kaitseliitlast osa võtnud ning mis lühikese aja jooksul seltskonna vastutulelikkusega tugevaks riigikaitseks on kujunenud. Lätlased seda ei suutvat, kuna neil selleks abinõud puuduvad. Viimased manöövrid olevat tõenduseks, et Läti kaitseliit suudab ja tahab riigikaitse tööd teha. Vaatlejatena viibisid manöövritel Läti sisemin. Laimin, sõjavägede ülemjuhataja kindral Radsin, Eesti sõjaväeline esitaja Lätis kapt. Lilienthal ja Soome sõjaväeline esitaja Riias Hel-singius. Manöövrid filmiti.

A. Tr.

Poliitiline elu.

Valitsuse kriisi lahenemine. See, mida pikemat aega kardeti, on saanud tõsiasjaks. Vabariigi valitsus, mis moodustati suure koalitsiooni alusel, on astunud tagasi. Poliitilises ajakirjanduses ja erakondade hääle kandjates tõusid esile teravad mõtteavaldused kriisi põhjuste üle ja otsiti süüdlasi, kes suure koalitsiooni purustanud ja valitsuse kukutanud. Siiski on esimene kibedushoog, mis õige teravasti avaldus riigikogu koosolekul 24. novembril ja poliitilises ajakirjanduses päevadel peale valitsuse tagasiastumist, juba mööda läinud, meeled on küllaldaselt rahunenud ja hakatakse sündmustikku hindama kainevalt.

J. Jaaksoni valitsus elas juba mitmendat kuud sisemise kriisi tähe all. Vaevalt paari kuu eest oli sunnitud lahkuma valitsusest välisminister Pusta. Mitmed teised ministrid esinesid mitmel korral lahkumis-teadaannetega, kuid ikka läks korda neid tagasi hoida ja valitsus jäi üldkujul püsima sarnasena nagu ta läinud aastal peale 1. dets. sündmusi moodustati. Jäi püsima

väline ühtlus, kuid iga päevaga purunes sisemine ühtlus. Purunes, ilma et keegi sihilikult seda oleks tahtnud purustada. Kõik riigivanema püüded sisemist ühtlust alal hoida jäid asjatuks. J. Jaaksoni isiklike omaduste arvele tuleb panna, et ta nii kaua suutis hoida alal välist ühtlust ja juhtida valitsust üle 11 kuu. Vaevalt oleks suutnud seda keegi teine teha paremini ja sisemise ühtluse alalhoidmine oleks käinud üle jõu ka igal teisel riigivanemal selles olukorras, milles tuli töötada J. Jaaksonil.

Hädasunnil loodud koalitsiooni „seinast-seinani“ ei oleks suutnud keegi pikemat aega hoida koos. Ja veel vähem — viia suure koalitsiooni valitsusega riiki uute valimiseni. Mida lähemale jõudis uute valimiste aeg, seda rohkem tundsid tarvidust üksikud koaleerivad rühmad ilmutada oma tõsist poliitilist värvi, astuda välja oma programmi eest ja alata erakondlikku võitlust. Parlamentliku korra juures on teist võimalust raske ette kujutada. Kõigil oli tunne, et suur koalitsioon, mis loodud suure hädaohu

silmi all ja mis põhjenes spontaanselt avaldunud isamaalistel tunnetel, oma suure ülesande on täitnud ja peab andma aset parlamentliku korra juures mõõduandvale jõudude vahekorra tulemusele. Ainult küsitavaks jäi, kuidas see sünnib ja missugusel kujul see läbi viiakse. Ja peab ütleva, et küsimuse lahendamise viis ei olnud valitud mitte kõige õnnelikum, kutsus esile palju üleliigseid teravusi ja sünnitas palju paksu verd, mis oma mõju ei jäta avaldamata ka tulevase koostöötamise peale.

On sündinud see, mis paratamata pidi sündima. Edasitöötamine senisel kujul muutus võimatuks. Süüdlasi otsida on mõttetu. Neid ei olegi, või siis peab kõiki tunnistama süüdlas-teks. On kriis, kuid see ei ole õnnetest veel see kõige suurem. Kuigi kriis ajab meeled ärevile, jätab halva mulje sisemaal ja äratav tähelepanu välismaal, ei puudu temal ka omad head küljed. Vahekorrad selguvad. Ja mitte ainult poliitilistele tegelastele, vaid ka rahva laiematele hulkadele. See äratav rahvas huvi oma riigi saatuse ja hea käekäigu vastu ja avab silmi.

Uue valitsuse loomisega on meil aga seotud suured raskused. Need raskused on peaaegselt tingitud pinevast vahekorrast üksikute erakondade vahel, milles süüdi väga palju see viis, kuidas nad end avaldasid valitsuse viimastel elupäevadel.

Välisriikidest põevad praegu mitmed sedasama haigust, mis meiegi. Praegu on valitsuse kriisid päevakorral viies või kuues riigis. Valitsuse kriisid on päevakorral ka mitmes vanas riigis, kus valitsemas kindlad poliitilised ja parlamentlikud traditsioonid. Sageli ei kannata valitsuste vahetamise all mitte ainult noored riigid, vaid ka need, kelle seljataga aastasadade vanused kogemused riigi valitsemis-elus. Kuid praegune aeg nõuab igal pool sisemiste vahekordade piinlikku korraldamist.

L ä t i, meie lähem naaber, otsib enesele juba ligi poolteist kuud uut valitsust. Uue parlamendi kokkuastumise järele astus senine Zelmini valitsus tagasi, käies põhiseaduse järele. Uue valitsuse moodustamine ei taha aga kuidagi edasi nihkuda. Selle ülesande on enese peale võtnud mitmed koondused, kuid on pidanud kavatsuse jätmata. Kõigepealt katsusid uut valitsust moodustada pahempoolsed sotsialistid kui kõige suurem rühm parlamendis. Pahempoolse koalitsiooni valitsuse loomisest ei tulnud aga midagi välja. Samuti läks luhta ka põllumeeste kavatsus valitsust luua. Demokraatlikul blokil näib see ülesanne ka üle jõu käivat. Samuti parempoolsetel sotsialistidel.

Meie põhjapoolne naaber S o o m e seisab nähtavasti ka suurte raskuste ees, mis seotud

valitsuse püsimise küsimusega. Valitsusele sünnitab suurt peavalu 1926. a. eelarve, mis praegu parlamendis arutusel ja mida täielikult ei toeta ükski erakond. Seisukord kujunes lõpuks niisuguseks, et valitsusel ei jäänud muud teed üle kui kas anda parlamendi tahtmisele järele või lahkuda ametist. Kõige suuremaid raskusi pakub eelarves just see osa, mis käsitab sõjaväe kulusid. Valitsus asus siin kindlale seisukohale ja nõudis sõjaväe jaoks õige suuri summasid, lubades neid katta uute maksudega. Parlamendi enamus seisab aga selle vastu. Kokkuleppele ei jõutud ja valitsus oli lõpuks sunnitud ametist ära astuma. Parlamendi ja uue valitsuse asjaks jääb nüüd otsustada, kas maa suudab riigikaitse peale kulutada suuremaid summasid kui seni tehtud või mitte.

P o o l a s laheneb hiljutine valitsuse kriis võrdlemisi kergesti. Endine välismister Skrzynski seadis kokku uue kabineti ühe nädala jooksul. Poolas venivad kabineti kriisid harilikult õige pikale. Nii kestis üks kriis üle kolme kuu. Poola praegune seisukord, mida peetakse otse hädasohtlikuks, sundis talitama kiiresti ja üksikuid erakondi heitma kõrvale oma vastolusid. Endine peaminister Grabski, kes oli ühtlasi ka rahaminister, seadis ametisse astudes oma ülesandeks Poola majandusliku elu tervendamise ja nõutas endale seks parlamendilt koguni erakorralised volitused, mis talle anti poole aasta peale. Erakorraliste abinõudega läks tal ka korda eelarvet tasakaalu poole viia ja rahakurssi tõsta. Kuid sellega ühes käis ka maksukoorma kasvamine, mis muutus ääretu raskeks. Elukalliduse tõusule ei suutnud ta ikkagi piiri panna ja praegu on Poola majanduslikult raskemas seisukorras kui kunagi enne. Tööta tööliste arv teeb juba välja ligi ühe kolmandiku tööliste üldarvust. Suurte ettevõtete, äride ja pankade kokkuvarisemisi juhtub iga päev. Uue, Skrzynski valitsuse selja taga seisavad praegu kõik suuremad poliitilised erakonnad ja ta avaldab kindlat lootust, et tal korda läheb Poolat majanduslikule tervenemisteele viia.

P r a n t s u s m a a võitleb, nagu teisedki riigid, suurte majanduslikkude raskustega. Kuid kõik sammud, mida viimased valitsused riigi majandusliku seisukorra parandamiseks ette võtnud, ei ole rahva poolt heakskiitmist leidnud. Nad on kas liig radikaalsed, või lõikavad väga sügavalt kodanikkude maksuvõimesse. 29. oktoobril astus ametisse uus Painleve valitsus, kuid püsis ainult kolm nädalat ja pidi lahkuma enne, kui õieti oma ülesannete juure sai asudagi. Uue valitsuse moodustamine võttis algul enda peale Briand, kellel see aga korda ei läinud. Et ka tema järeltulija paremaid tagajärgi ei saavutand, anti see ülesanne uuesti tema kätte ja

praegu valitseb Prantsusmaad Briandi kabinet. Valitseb aga arvamine, et see kaua püsida ei või. Prantsuse kodanik ei taha midagi teada uutest maksudest ja vanade kõrgendamisest. Ilma selleta aga ei saa Prantsuse majanduslikku elu parandada.

Ametist lahkunud on ka praegune Saksa valitsus. Valitsuse kriisi kutsusid siin esile parempoolsed, kelle meele järele ei ole sugugi Locarno leping, mis lubab Saksamaale sisemist rahu

ja sõbralikku vahekorda endiste vastastega, eriti Prantsusmaaga.

Tsheho-Slovakkia sai enesele hiljuti uue valitsuse suure rahvusliku koalitsiooni alusel, mille moodustavad kuus rühma uuesti valitud parlamendis.

Üldiselt paistab, et kogu Euroopa elab praegu valitsusekriiside ja uute valitsuste moodustamise tähe all. Kuid elu käib selle peale vaatamata oma harilikku rada.

Tartu malevapäev.

Tartu malevapäev 6. detsembril kujunes suurveiisiliseks ja meeliülendavaks pidustuseks. Pidupäevaks sõitsid Tartu riigivanem, siseminister, kaitseliidu ülem, samuti ka Tallinna maleva pealik kol. Pinka, Harju maak. maleva pealik major Saulep j. t.

Raekoja platsile kogumine algab kell 1/2 12. Malevkond malevkonna järele ilmub kohale, linna malevkonnad orkestritega. Üllatavalt rohkesti on malevlasi maakonnast tulnud ja rohkearvuline on ka nende ratsavägi. Peab imestama seda head tahtmist, mis tuhandeid mehi toonud vabatahtlikult kuni 60 klm. kauguselt kokku maakonnalinna maleva pidustustele.

Auvõerad ja kutsutud külalised asuvad raekoja ette kahele poole treppi. Publiku meri ümbritseb malevlaste sirgeid, pikki ridu raudvõrena, isegi kõik aknad ja katused, kust näha võib platsile, on muutunud nagu mesipuiks.

Vana auväärt raekoja sissekäigu kohale on paigutatud suurte tähtedega elektrikiri: „Kaitse Kodu“. Lipud kaunistavad fassaadi.

Valitsuse esitaja K. Einbund ilmub platsile mõni minut pärast kl. 12. Raporteerib paraadi komandeerija kol. Unt, mille järele esitaja ühes saatkonnaga, kuhu kuulub kindral Pöder, kol. Roska j. t., ülesseatud malevlaste ridade eest tervitusmarsi helide saatel mööda sammub. Ta tervitab kõiki malevkondi üksikult, millele need kaugele kõlavalt vastavad.

Siis kõlab raekoja trepile asetatud fanfaaride tervitusviis, rahvas paljastab pea ja esimest korda ilmuvad nähtavale mõlema maleva lipud naisrühma esitajate kätel. Rivist ilmuvad kummagi lipu jaoks kolm pealikut mõõkadega ning jäävad seisma õnnistamislaua kõrvale.

Lippude õnnistamist toimetab Lutheri usu kombe järele õp. J. Treumann ja apostliku õigeusu kombe järele mitropoliit Aleksander.

Õnnistamise lõpul kõlab lauljate liidu koorilt ühes orkestriga laul: „Veel kaitse kange Kalev oma lapsi.“ Siis lööb K. Einbund mõlema lipu vardasse naelad riigivanema, sõjaministri ja siseministeriumi poolt. Naelad lööb veel kaitseliidu

ülem, Tallinna linna ja Harju maakonna maleva pealik.

On naelad löödud, võtab K. Einbund esimesena Tartu maakonna maleva lipu ja astub pealik kol. Unti ette. See võtab lipu vastu, laskudes põlvili. Samuti võtab Tartu linna maleva lipu vastu pealik kapten Sarsen, andes selle edasi lipukandjale.

See on pidulik ja ülendav silmapilk.

Kõnetooli asub siseminister K. Einbund. Ta ütleb malevate poole pöörates muuseas.: Kinnitasin teie pealikute kaudu teie kätte riigivanema ja vabariigi valitsuse nimel lipud, mida kaitsata on teie kohuseks. Olen kindel, et teie ei jäta iialgi maha oma lippe, eriti teie, õppiv noorsugu. Mitte hirmuks naabritele ei ole meie oma sõjajõude organiseerimas, vaid ainult oma kodu ja oma vabaduse kaitseks.

Valitsuse esitajale hüüavad malevlased müri-seva kolmekordse „elagu!“.

Tervitusi ütleb veel 2. diviisi poolt kol.-leitn. Oinas, kaitseliidu ülem kol. Roska, linnapea K. Luik, maakonnaavalitsuse esimees E. Saar ja ülikooli rektor prof. Koppel.

Kaitseliidu ülem kol. Roska manitseb malevlasi hoida ikka alal üksmeelt ja sõprusvahekorda. Ärgu lastagu oma ridadesse tungida poliitikat, mis killustab. Meie kodukaitse seisab õigetes kätes, kui meie alati niisuguse vaimustusega oleme väljas kui täna.

Järgneb paraad, missugust Tartus vaevalt enne olnud. Nii võimsat ja rohkearvulist vabatahtlikkude hulka üheskoos näha paraadimarsil oli suuremaks üllatuseks kõigile.

Paraadist osavõtjate üldarvu võib rehkendada ligikaudu 4000 mehe peale, neist valdav enamus maakonna malevlasi.

Paraad lõppes kl. 2, mille järele auvõerad ja külalised linna maleva staapi paluti. Seal kirjutati nimed maleva külaliste raamatusse ning lasti end naisrühma poolt sõbralikult valmistatud kuumate tee ning suupistetega soojendada.

Aktus „Vanemuises“ algas väikese hiljaksjäägiga, sest et malevlastel aega kulus oma püsside ärapanemiseks. Mõlemad lipud on toodud saali

kahelepoole kõnetooli, kus nad seisavad auvahtide valvel.

Linna maleva pealik V. Sarsen avab aktuse südamlikkude sõnadega, öeldes, et meie vabade esivanemate vaim täna on lehvimas nende lippude kohal. M. Hermanni koor laulab „Igavest mälestust“. Maakonna maleva pealiku abi E. Saar

Ka rõõmuks on palju põhjust. Ei saa varjata seda rõõmutunnet, mis on täna üle elatud. Juba hommikul vara, esimesel kokkupuutumisel Tartu malevlastega. Nii palju südamlikkust ja soojust!

Ja siis paraad. Tuhanded ja tuhanded samusid mööda, 17-aastane 60-aastase kõrval, maamehed maavammustes — ja palju, palju habe-

Tartu maleva pealikud.

Tartu maleva 2-se malevkonna pealik Johan Kriisa.

Tartu maleva pealiku abi H. Orav.

Tartu maleva 4. malevk. pealik leitnant Juhan Kase.

Tartu maleva 3. malevkonna pealiku abi Paul Pohla.

Tartu maleva 3. malevkonna pealik Th. Kanemägi.

Tartu maleva 4. malevkonna pealiku abi Joh. Viik.

kannab ette mõlema maleva tekkimisloo. Pidu-kõnega esineb Ants Simm. Ta kirjeldab meie rahva vabadusiha, mis kunagi ei ole meid maha jätnud. Meie ei ole nii rikkad, et suurt sõjaväge pidada, aga meie oleme selle poolest rikkad, et suudame vabatahtlikult kokku hoida — kodu ja vabaduse kaitseks.

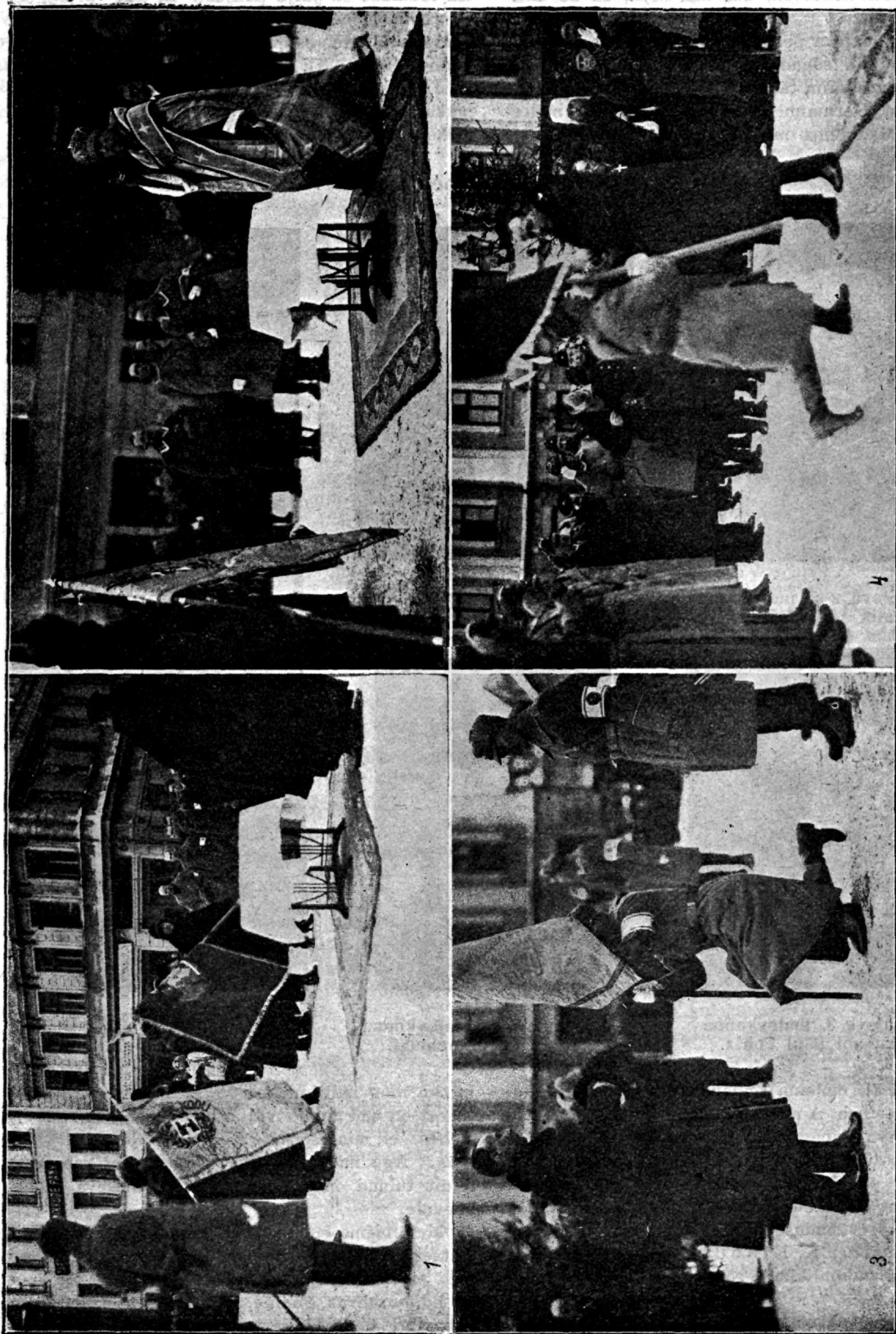
Siseminister K. Einbund tervitas ja tänas malevlasi südamlikkude sõnadega. Ta ütles muuseas:

Käesolev aktus on vaikuse ja rõõmu silmapilguks: vaikusel mälestame oma minevikku, oma esivanemate vaprat vaimu ja vabaduse ohvreid.

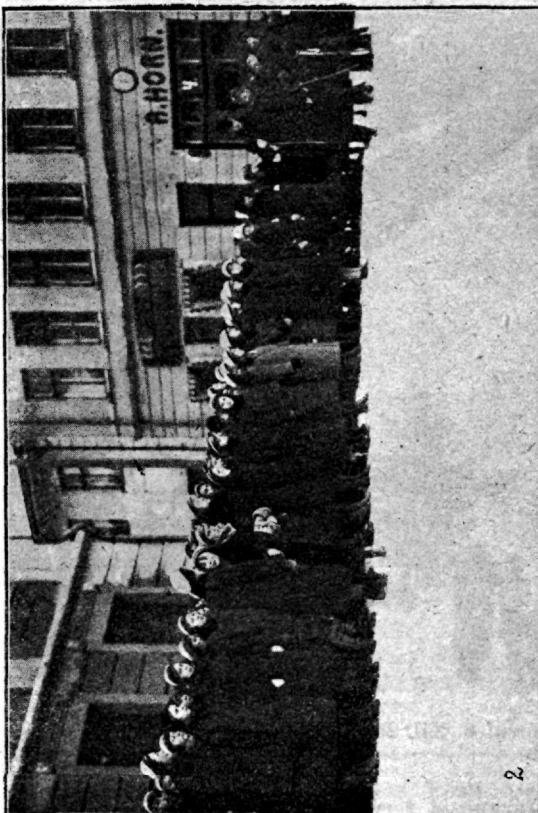
mikke ning hallijuukselisi. Väeteenistuse kohustusest on nad ammu väljas, need ei olnud reservimehed, ei mingisugune sundus võiks neid välja tuua. Aga nad olid siiski väljas, olid vabatahtlikult tulnud oma maakonnalinna maleva aastapäevale.

Meie oleme end edukalt organiseerinud enesekaitseks. Selle juures on meil teadmine, et me üksi ei ole: meiega on meie sõjaliitlane Lätimaa ja hõimurahvas Soome, kes täna pühitseb oma vabariigi 8. aastapäeva.

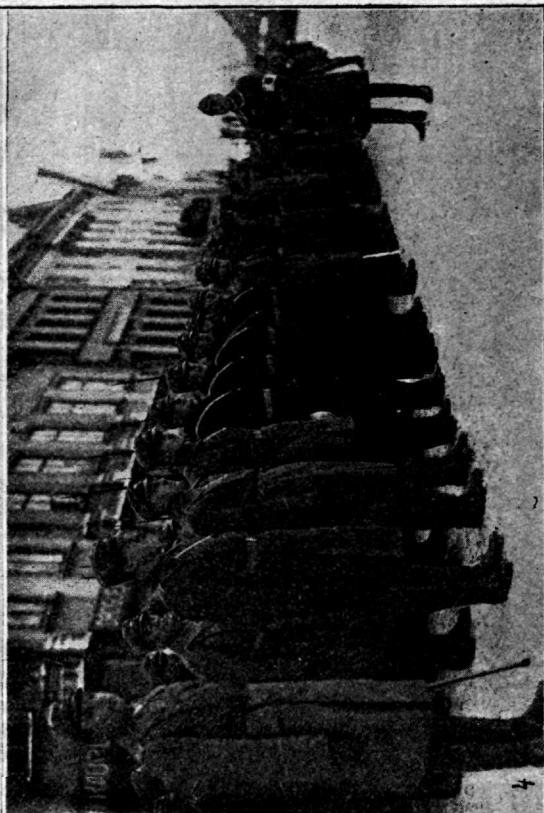
Nende auks kõlab mürisev kolmekordne „elagu!“

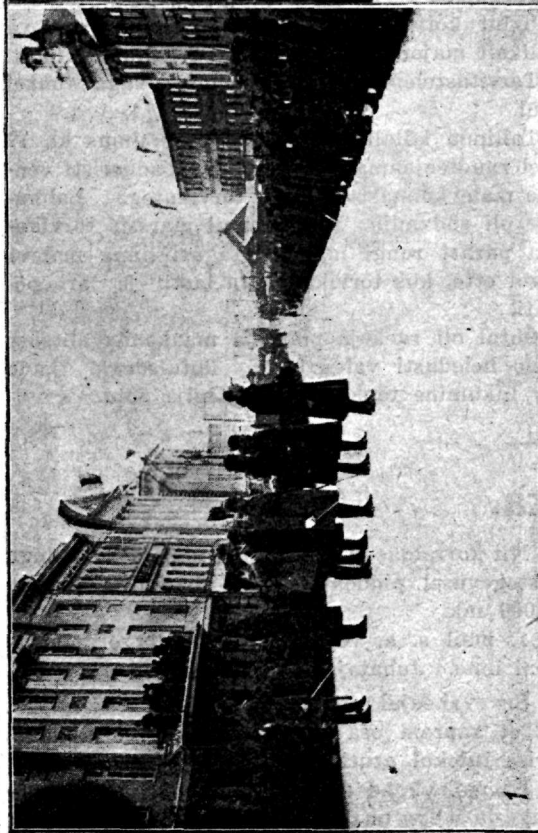
Tartu ja Tartumaa malevate lippude õnnistamine ja üleandmine malevatele Tartus 6. XII. 1925.
 1) Õp. Treumann õnnistab lippe. 2) Mitropoliit Aleksander õnnistab lippe. 3) Sisem. K. Einbund annab Tartu mal. lipu üle maleva pealikule kapt. W. Sarseni.e. 4) Sisem. K. Einbund annab Tartumaa mal. lipu üle maleva pealikule kol.-lt. Untile.

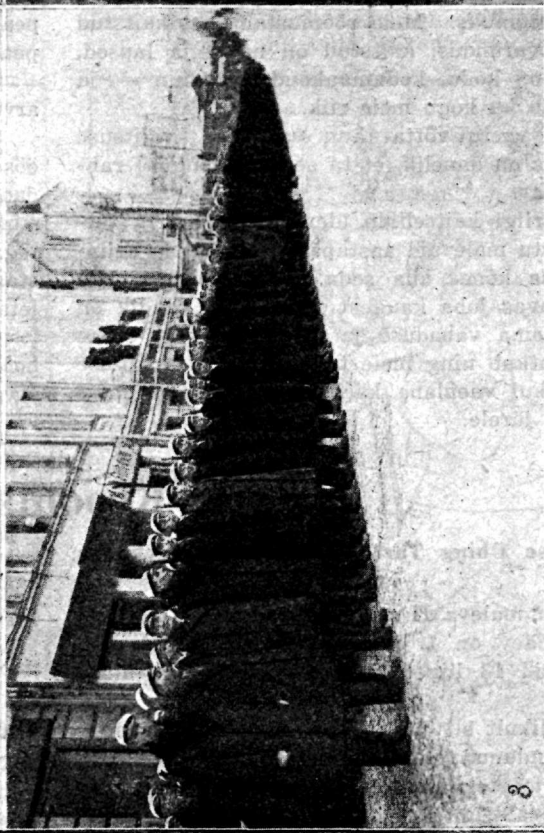
2

4

1

3

Tartu ja Tartumaa malevad oma aastapäeva pühitsemas 6. XII. 1925.
1) Sisem. K. Einbund ühes teistega paraadi vastu võtmas. 2) Naiskaitseliit. 3) III malevkond. 4) Vabadusristivendade malevkond.

Tartu ja Tartumaa malevate ühine paraad nende aastapäeval 6. XII. 25., mille sarnast Tartu veel enne pole näinud.

Hinnates kõike seda mõistame, et meil on põhjust rõõmuks. Meie rõõmustame, et kaitstud on meie varandus, kaitstud on naine ja lapsed, kaitstud on kodu, kodumaakond, kodulinn — ja teie kaudu ka kogu meie riik.

Palun vastu võtta tänu vabariigi valitsuse nimel, kes on õnnelik, et ta seisab niisuguse rahva eesotsas.

Vabariigi kaitseliidu ülem kol. Roska tervitas Tartu malevaid aastapäeva puhul ja kriiputas oma kõnes alla seda alalist võitlust, mis Eesti rahvas juba kaugest minevikust saadik on pidanud oma vabaduse ja olemasolu eest. See võitlus jätkub ning meie tahame võidelda viimse meheni, kui väenlane käe peaks sirutama meie vabaduse järele.

Järgnesid tervitused veel Tallinna maleva pealikult kol. Pinkalt, Harju maakonna maleva pealikult major Saulepilt ja väga palju esitajailt.

Tervitustelegramme oli tulnud väga rohkel arvul.

Tallinna külaliste ärasaatmiseks ilmus kl. 12 öösel raudteejaama aukompanii vabadusristi vendade malevkonnast põlevate tõrvikutega. Lahkumine oli südamlük. Aukompanii marsis tõrvikutega pärast rongi minekut tagasi linna maleva staabi ette, kus tõrvikud riita laoti ja ära põletati.

Õhtul oli raekoja plats ja maakonnavalitsuse hoone heledasti valgustatud ilutuledega, kuna elav liikumine tänavail kestis hilja ööni.

—k.

Kroonika.

Kodukaitse Ühingu Tartu maleva II malevkonna juures.

Tartu maleva II malevk. Kodukaitse Ühingu asutamispäev on 1. mai 1925. Nimetatud päeval astusid 13 liiget kokku ning panid aluse ühingu.

Tegelikult oli ühing juba varem olemas, millesse koondunud oli ülalnimetatud arv naistegehlasi, kes ei tegutsenud mitte kindla organisatsioonina, vaid lihtsalt inimeste koondusena, kellel vaimustust ja huvi kaitseliidu töö vastu.

Nii korraldas II malevkond nimetatud ühingu kaastegevusel piduõhtu, mille sissetulek oli ligi 120.000 mk.

1. mail s. a. võttis ühing kindla organisatsiooni ilme. Juhatajaks valiti pr. Villberg.

Suvevaheajal oli ühingu tegevuses seisak, sest et suurem osa liikmeid Tartus ei viibinud. Sügise tulekul asuti uuesti tööle.

Et malevkond aineliste puuduste all ei kannataks ja seega ta tegevuses seisakuid ei sünniks, korraldas Kodukaitse Ühingu oktoobrikuus kinnise

Eesti ajaloolised jõuluvanad.

1. Tsaariaegne jõuluvana armastas Eesti taadiga teha „jõulusõitu“, mille eest teda heldemeelselt „kingitustega“ rõõmustas.

2. Enamlasteaegne jõuluvana talitas põhimõtte järele: „rahu maa peal ja komissaridel hea meel!“ Kes sellega rahul ei olnud, seda rahustati seinä ääres ja anti talle igavene rahu.

3. Okupatsiooniaegne raudrusikaga jõuluvana korjas kogu aeg jõulukinke Eesti taadilt ja saatis nad siis ilusti „Vaterlandi“, jättes taadi paastuma.

4. Nüüd rõõmustab meid jälle oma vana hea jõuluvana, ja kaitseleitlane valvab selle järele, et mõni „ilmaparandaja“ teda oma maitse järele ei saaks „ümber grimeerida“.

piduõhtu, mis sissetulekuna andis umbes 42.000 marka.

Praegu on liigete arv 40. Uueks juhatajaks on pr. Lill.

Tuleviku kavatsustest oleks nimetada tööõhtud, kus liikmed käsitööde valmistamiseks kokku tulevad. Sissetulek nendest töödest jääks malevkonna kasutada.

Samuti on kavatsusel korraldada oma liigetele lühikeseajalisi sanitaarkursusi.

Tööd on ehk veel vähe tehtud. Selle põhjuseks on lühike tegevusaeg ning põhikirja puudumine. Kuid sellegi vähese juures, mis tehtud, on juhtivaks teguriks olnud teadlik olek ning armastus asja enda vastu.

—a.

Kaitseliidu pidu Põlvas. Peri ja Koiola kaitseliiduraioonide juhatus korraldas Põlva seltsimajas pühapäeval, 29. nov., ühise peo kaitseliitlastele varustuse muretsemiseks. Ajakohase kõne pidas Võru maleva esitaja, mis suure vaimustusega vastu võeti. Segakvartetti juhatas Peri valla tuntum ja lugupeetavam, umbes 70-aastane laulumees J. Kehrberg. Kaitseliitlaste poolt kanti ette O. Lutsu 3-vaatusline draama „Laul õnnest“, mis publikule kaunis rahuldava mulje jättis. Rahvast peol keskmiselt, halva ilma ja tee peale vaatamata.

15. novembril korraldas Aleksandri valla raiooni kaitseliidu juhatus Aleksandri vallamajas peo, kus jälle halva ilma ja tee peale vaatamata rahvast rohkesti kokku oli tulnud. Kaitseliitlaste poolt kanti ette „Kalevi kojutulek“ ja „Üksteistkümnes Egüptuse nuhtlus“.

Sellest on näha, et ka maal kaitseliitlastel kindel tahe ja püüdmine ei puudu ettevõtteks. Maal on iseäranis pidude korraldamine paljude raskustega seotud, sest et pidude harjutamisele kokku tuleb käia kohati 6—7 kilomeetri tagant, mis raske kehalise töö tegijalt igatahes palju energiat nõuab. Rahva poolehoid on kaitseliidu pidudele kaunis soe.

L.

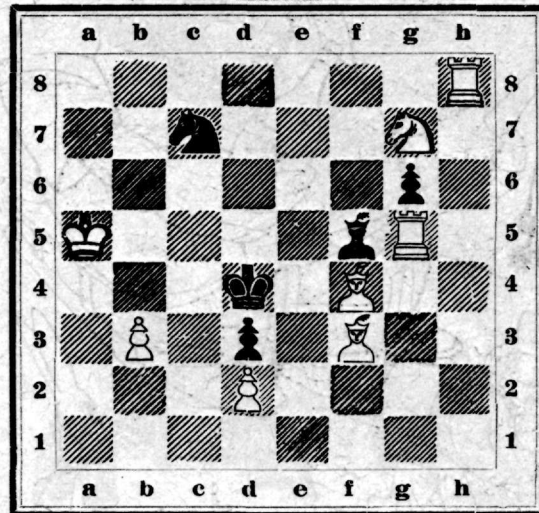
Male.

Toimetaja A. Burmeister.

Ülesanne nr. 5.

Kokku seadnud dr. S. Kljas „Kaitse Kodu!“ originaal (Tallinnas).

Mustad.

Valged.

Mustad: Kd4, Of5, Rc7, Ed3 ja g6.

Valged: Ka5, Vg5 ja h8, Of3 ja f4, Rg7, Eb3 ja d2.

Valged algavad ja annavad matt kah e samuga.

Jakob Biek'i raamatukõitmis- & lineerimisitööstus

üle viidud uutesse, avaratesse
ruumidesse,

Müürivahe tänavale nr. 17
(Falkenbergi sauna vastas).

Uuemate tehniliste täienduste tõttu
on võimalik tellimisi korralikult ja
kiiresti täita.

Tel. 19-90 ja 31-72.

Tähelepanemiseks.
kõigile sõjaväelastele ja
kaitseliitlastele!!

Jaan Ant'i
vormimütsitööstus
S. Roosikrantsi tän. nr. 16,
Tallinnas,
soovib sõjaväe, kaitseliidu ja
koolilõpilaste vormimütse. Samuti
ka igasugu teisi mütse ja kübaraid.
Malevkondadele suur hinnaalandus.
Austusega **JAAN ANT'I** vormimütse-
tööstus S. Roosikrantsi t. 16, Tallinnas.

Plekkahjusid,

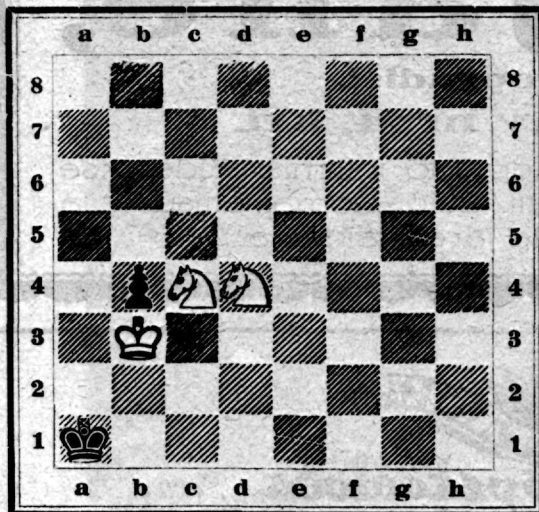
siledaid ja kofereeritud ahju-
torusid, vinklid ja siibreid
alati valmis ja ka tellimise peale
mõõdukate hindadega soovib

J. Jankelson,
Tallinnas, Narva m. 43.
Kõnetr. 17-29.

Lõpumäng nr. 5.

Kokku seadnud V. Holzhausen (Berliinis).

Mustad.

Valged.

Mustad: Ka1, Eb4.

Valged: Kb3, Rc4 ja d4.

Valged algavad ja võidavad.

E = ettur = sõdur.

Ülesande nr. 2 lahendus.

1. Lb4 — e7, Le5 : e7+,
2. c4 — c5 annab matt.
1. (Lb4 — e7), Rh4 — f5,
2. Vg5 — g4 annab matt.
1. (Lb4 — e7), ükskõik,
2. Le7 : e5 annab matt.

Valged ohverdavad oma lipu, mille läbi mustad saavad tuleandmise võimaluse.

Ülesande nr. 3 lahendus.

1. Lg1 — f2, Vf4 : f2,
2. Rc3 — e4 annab matt.
1. (Lg1 — f2), Ra7 : c8,
2. Rc3 — b5 annab matt.
1. (Lg1 — f2), b6 — b5,
2. c4 — c5 annab matt.
1. (Lg1 — f2), Vf4 : c4,
2. Lf2 — f8 annab matt.
1. (Lg1 — f2), Ra8 : c7,
2. Vc8 — d8 annab matt.

Lipu ohverdamine. Kolm puhast ja ökonomi-
list matiseisu!

Lõpumängu nr. 3 lahendus.

1. Lh2 — g1+, Kf1 : g1,
2. Kf3 : e2, Rb1 — d2,
3. Rh6 — g4, Rd2 — f3,
4. Ob8 — h2+, Rf3 : h2,
5. Rg4 — e5, ükskõik,
6. Re5 — f3 annab matt.

Lipu ja odamehe ohverdamine.

Õiged lahendused saatsid:

H. Bachman (Leetsist), V. Mikenas, S. Levitski
ja R. Pärnpuu (Tallinnast), Martin Villemson (Pär-
nust).

Tänuavaldus.

Palun Teie lugupeetud lehe veergudel all-
järgnevale ruumi lubada:

6. detsembril s. a. Tartu malevale vabariigi
valitsuse nimel herra siseministri K. Einbundi
poolt välja antud maleva lipu väljaõblemise töö
on kunstimaitselt ja lipu kavandile vastavalt ära
tehtud tasuta Tartu Naisseltsi käsitöökooli töö-
kojas.

Samuti on tasuta annetatud lipu varras a.-s.
„Teguri“ poolt. Maleva II malevkonna juhatuse
liige, herra Martin Mauer, on lipuvardale kinki-
nud kullatud pronksoda, kullatud rõnga välja-
andmispäeva märgiga ja varda metallist otsa.

Herra Vengerfeldt on lipu õblemiseks kin-
kinud osa tarvilist materjali. Lipu kavand on
valmistatud prl. Põllusaare poolt kunstikooli
„Pallase“ lahkelt kaasabil. Lipupüha väärilise
pühitsemise heaks kordaminekuks on kaasa ai-
danud üliõpilaskonna sega- ja prl. M. Hermann
ühendatud laulukoorid, raekojaplatsil hra Virk-
hansi ja „Vanemuises“ aktusel prl. M. Hermann
juhatusel.

Linna- ja maakonnaavalitsused eesotsas hrade
K. Luik'i ja E. Saarega on suuresti abiks olnud ma-
levapäeva ilustamiseks ja heaks kordaminekuks.

Malevkondade naisrühmad pr. E. Sarali, pr.
L. Lilli ja prl. A. Krahe juhatusel on näidanud
suurt tahted pidupäevale armsa ja koduse ilme
andmisel, tuues meie kõrgetele külalistele lilli ja
korraldades maleva staabis külalistele ja õhtul
meeskonnale ühise koosolemise teelaas.

Maleva on saanud, eesotsas kõrgemate riigi-
tegelastega, palju südamlikke tervitusi oma naab-
ritelt, seltskondlistelt organisatsioonidelt ja üksi-
kutelt kodanikkudelt.

Kõigile neile, kes on maleva suurpäeva oma
osavõtuga selle kordaminekust ja armsate ter-
vitustega mälestanud, ütlen siinkohal maleva ni-
mel südamlikku tänu.

Kõik see on kinnituseks, et malev on oma
kodulinna ja rahva armastuse osaline, mis temale
jõudu annab edaspidiseks tööks kodu kaitseks.

Malev loodab, et ta järgnevatel aegadel oma
sünnipäeva sama uhkelt suudab rahus ja ühe-
meelselt ära pidada.

(allkiri)

kapten.

Tartu maleva pealik.

M. Tigane,

rätsepp Petrogradist.

Suur Karja tänav nr. 4, krt. 6.

Igasuguseid esimeseklassi rätsepatöö tellimisi täidetakse kiiresti, maitserikkalt ja odavasti. Riigi-, omavalitsuse ja eraasutuste teenijatele järeelmaksuga.

Algupärasemad ja sündsamad pühadekingid.

Müük ateliees ja K.-ü. «Rahvaülikoolis».

Schokolaadi-, kompveki- ja biskviiditehas

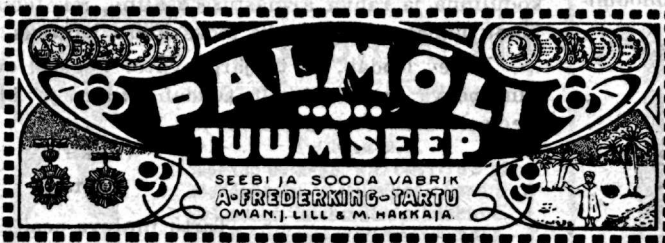
R. Klausson.

Tallinn, Toomvaestekooli tän. nr. 1. Kõnetr. 19-05.

Suures valikus kõiksuguseid maitseaineid.

Kohane ostukoht jällemüüjatele.

Palmõli-tuumseep

on iga kaitsemalev-
lase rõõm! nii head ja
tulusatseepi ei tea teist.

**Seebivabrik
„A. Frederking“**

Tartus, Aleksandri tän.
nr. 44-46.

Telef. 257.

Õiendus.

„Kaitse Kodu!“ Nr. 4 on langenud kadett A. Tederi nimega toodud haavatud kadett Eckbaumi pilt. Vea õienduseks on siin toodud kadettide gruppülevõte, millel kadett Teder asub ülemises reas vasakult teisena. Ettetulnud viga, mis seletatav klischee vahetusega, palume lahkesti vabandada.

„Kaitse Kodu!“ toimetus.

TALLINNA KREDIIT PANK, A.-S.

Asutatud 1907. a.

Tallinn, S. Karja tän. Nr. 23, oma majas.

Osakonnad: Haapsalus, Narvas ja Nõmmel.

Korrespondendid kõigis maakonnalinnades ja tähtsamates alevites.

Kõnetraadid: juhatus 12-49, kontor 4-36, 15-47, 19-64.

Õiendus.

„Kaitse Kodu!“ nr. 4 kaanepildil on märkus „foto Vannas“ eksikombel ära jäänud, mida sellega õiendame.

„Kaitse Kodu!“ toimetuse.

Uuendage aegfasti «Kaitse Kodu!» tellimisi uueks aastaks.

Optika-mehaanika kauplus ja töökoda

F. Hausen,

end. P. Rebenitz.

Tallinnas, Pikal tän. nr. 31.

Soovitan otsitavaid eht Zeiss-punktuaal, meniscen ja teisi paremate väljamaa vabrikute kombineeritud prilliklaase kõigis numbriis, igasuguseid prille, kiikreid, kompasse, õhu- ja ihusoojuse mõõtjaid, ilmaklaase jne.

Kiiresti ja korralikult valmistan kõikide arstiahtede järele igasugu prille, parandan mehaanilisi aparate ja tööriistu ning teritan kõiki lõikerfistu.

Tähele panna!

[Kõik, kes kord endale Viru t. 22

M. Pikarevitsch'i

ärast ostnud valmisriideid, kiidavad kauba väärtust ja võistlemata odavat hinda. Sellepärast, kes veel sealt endale valmisriideid ostnud ei ole, tehku seda tingimata.

Praegu on ladus

eeltulevaiks pühadeks

kõige rikkalikum valik naiste- ja meesterahva pallituid karakul- ja kotikkraedega.

Hinnad väljaspool võistlust

M. Pikarevitsch

(Vanem firma Tallinnas)

Viru t. 22. Pidage meeles ja ärge vahetage minu firmat teiste firmadega.

Tarvitage alati kõige paremat!

Ostke seepärast ikka ainult
patent

«Star»

riidevärve pakikeses.

Nendega võite ise kodus imelihtsalt ja ruttu kõike värvida—odavamini ja sama hästi kui värvija.

Proovige ise!

„Star“ värvid valmistatakse kodumaal, Eesti värvivabrikus „Star“ Tallinnas, kõige uuemate ja täielisemate valmistusviiside järele ja on igapidi paremad kõigist sarnaseist vabrikusaadusist.

Rikkalik valik igasugustest värvideist! Saada igas paremas kaupluses!

Igale pakikesele on lisatud juure villane prooviniit ja iga perenaine võib kindel olla selles, et ta sama värvi saab, mis prooviniidil.

Suurel arvul müük vabrikukontoris Tallinnas, Pikk tän. 36, kõnetr. 11-02.

Kirjade aadress: Tallinn, postkast 143.

1

Siin on kirjutatud
kõikide
vabrikute

WÄRWU MARK

1

Siin on kirjutatud
kõikide
vabrikute

Patent „STAR“i värvid

Uus must

610 grammi joote veega, poolveega, Riik, pruunika
või linne värvimisjärele.

Wärvi sulatakse ähtepuhtu ämberitigutades umbes 4 toopi teeva vees seel täiesti ära, siis kallatakse veel 3 toopi veet kui ka 1 protsiis soola juure, asetatakse järele teema, pannakse võrmatam asi niidile hõbe ja lastakse 1 tund ähtepuhtu edasi tagasi tõmmates nõhkest teeta. Värv võetakse tulle ära, lastakse asi võrvi seel ära jätuda, loputatakse külma vees seel ära ja pannakse kuivama. Põhaku lähele, et võrmitam asi meelituks itta loetud on, valogu hõbe, kui tarvis, võrmitamise ajal veet juure. Wärvitavale vilt peab plekkidest puhastatud, pestud ja äraloputatud saama.

Tehtants peavad värvaplekkid täiesti määrimiseks saama.

TARVITAJAD!

E. T. K.

omatööstuse saadused:

silgud,

kilud,

sprotid,

sardiinid,

oa- ja vilja-

kohvid,

naturaal-,

marja- ja

õunaveinid

said kodumaa näitustel

30 kuld- ja hõbeauraha.

Proovige, ja teie veendute,

et nad on tõesti maitsevad

ja kõrge väärtusega.

**Nõudke kõigist tarvitajate- ja majandus-
ühisustest E. T. K. omatööstuse saadusi.**

Noodi- ja muusikariistadeäri
O-Ü. Esto-Muusika

Tallinnas,

Danaturukael nr. 18/3, teisel korral, raekoja juures,

soovitab suuremas valikus kogu Eestis:

Pianinosid ja harmooniume

Keelpille — hea kõla, puhas väljastõttus, igas hinnavahekorras.

Puhkpille — Jul. Heinr. Zimmermann ja Bohland & Fuchs — mõlemad terves ilmas tuntud kui I kl. vabr. saadused. 90% orkestreis Eestis ainult need pillid.

Värskeid keeli iga seltsi alati saada suures valikus.

Grammofone ja grammof.-platesid
 igas hinnas.

O-Ü. Esto-Muusika

Tallinnas, Danaturukael 18/3, teisel korral, Raekoja juures.

H. MARKOVITSCH

Tallinn, Viru t. 15. Kõnetr. 26-52.

soovitab suures valikus kõiksugu tasku- ja käekelli paremaid Schweitsi kella- vabrikust.

Seina-, laua- ja äratamiskelli „Vennad JUNGHANS'i vabrikust.

Rikkalik valik kuld-, hõbe- ja kristallasju.

Hinnad võistlemata odavad.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Jga kaitseliitlane,

iga mees,

iga naine,

iga noor,

iga riigitruu Eesti kodanik

tellib ja loeb

kaitseliidu häälekandjat

„Kaitse Kodu!“

R. Lange
kullasepaäri

Raatuse tän. (Vanaturukael) 5,
 oma majas, kõnetr. 31-20.

Soovitab jõulupühiks
 oma rikkalikust ladust:

kalliskiva, kuldehteid,

kristall- ja hõbeasju.

Laulatussõrmuseid 92, 72, 56⁰/₀.

Schweitsi taskukelladevabr. Louis
 Grisell esitus Eestis ja kelli teistest
 paremaid vabrikust.

Kellade, kuld- ja hõbeasjade paran-
 damine jne.

Hinnad võistlemata odavad.

Töö korralik.

1900 — 1925.

Firma **B. GOLDMANN**, Tallinn,
Estonia puiestee nr. 13.
Pudukaup engros.

25. a. äritegevuse juubeli puhul

avaldab oma lugupeetud ostjatele nende trüma poolehoiu eest kogu nende rohkete aastate vältel soojemat tänu ja tahab igatiht oma kaubatarvitaist väikese tähelepanuga austada, kõige pealt aga omi vanu ostjaid, keda palub võimalikult arved või muud dokumendid,

mis neil asutamisaastast 1900 veel alal hoidunud, ülalnimetatud aadressil sisse saata.

Kõige austusega

B. Goldmann.

A. Tõnisson & Ko.

Tallinn, Rüütli tän. nr. 28/30

Kontori telefon: 4-60
Eratelefon: 11-83

Telegr. address
TÖNISKO-TALLINN

Keskküte, kanalisatsioon,
ventilatsioon, puurkaevud,
vesivarustus, pumpade
sisseseaded jne.

==== L A D U S : ====

Supelusvanne, vanniahje, pesulaudu, mustavee kausse, klosette, mitmesuguseid armatuure, jõu- ja käsipumpe, keskkütte katlaid, küttekehi (radiaatorid ja ribitorud), igasug. torusid ja ühendusjagusid.

Kohale jõudnud suurem saadetis
fajangs pesulaudu, kuiva ja vee-kloseti potte.

Kõige suurem väljavalik, parem ja täielisem ostukoht, odavamad hinnad on tuntud

K.-M. Vennad K.-M.

J. ja A. Schulkleper

Väike Karja tän. nr. 3. Kõnetr. 18-01, Tallinnas.

Soovitab kõiksugu

moodsamais värvides ja mustrites kleidi-, kostüümi-, palitu- ja ülikonnariideid, eht Prantsuse crepe de chine'i, — voodri- ja muud kleidisiidi, valget pesuriidet. Kõiksugu mööbliriidet — plüüs — gobelin — jute — crepon — ja kardinatülli.

Müük suurel ja väikesel arvul.

Kõige odavam ostukoht

B. Rosenholm,

Pika ja Rataskaevu t. nurgal nr. 2.

soovitab suuremal ja vähe-
mal arvul: saage, Soome
kirveid, põikleid, hõõvli-
raudu, haamreid, tange,
puure, klupesid, kruustange,
vindipuure, spiraalpuure,
viile, käsipuurmasinaid,
rauasaage, ukse-, mööbli- ja
rippuvaid lukki, hingi, riive,
haake, mööblisille, naelu,
kruvisid, polte ja muireid,
habeme-, tasku-, kőõgi- ja
lauanuge, juukselõikamis-
masinaid ja kalapüügitar-
beid.

Uiskusid ja Soome tõukekelke.

Belgia kristall-
Soome kristall-
klaas-
portselaan-
fajang-
nikkel-
alumiinium-
emall-

kaupa

rikkalikus
valikus,

laua-
kohvi-
tee-
pesu-

serviise

suures valikus

soovitab

Eduard Schreiber'i

maja- ja kööginõudeäri,

Tallinnas, Pikk t. 22, kõnetr. 32-41.

Paberi- ja kirjutusmaterjalikauplus

EV. HOHMANN & KO.,

Tallinn, S. Karja tän. 19.

Soovitab suures valikus:

Jõulu-

Uueaasta-

Sünnipäeva-

Önnistamispäeva-

Näitlejate-

Pariisi-

Itaalia-

Postkaardi-

Päevapildi-

Amatöör-

Salmi- (poesie)

albume postkaarte

Kooli- ja kantseleitarbeid.

Lilleäridele

soovitab suures valikus

krepp-paberit.

Odavad hinnad.

O-ü „ESTO“

Tallinn, Pikk 1.47. Kõnekr. 10-02.

soovitab suures valikus:

Eesti, Soome ja Rootsi suuski, suusakeppe, mätreid, saapaid, sokke, sidemeid, kelke, tõuke-, juhitavaid, ja spordi-, laste saane, liuraudu: Nurmis-Sport, Ilusõidu, rennerid, jääpalli ja kiirsõidu uisuke, ilusõidu, kiiruisutamise ja jääpalli saapaid; jääpalle, keppe ja keplotsi; kampsone, müise, kindaid, sukasääri ja spordiveste. Spordikujusid ja karikaid, auhinna ja diplome, spordikirjandust. Soome pusse, laste jalgrattaid, ping-pong mängu ja palle; laua krocketmänge, õhupalle. Tulevärke ja tõrvikuid.

Väljastellimiste korralik täitmine.

Eelseisvaiks jõulupühiks

soovitab rikkalikus valikus

päevasärke frakile ja smokingile.

Sooje kodujakke, pidshamasid popeliinist ja flanellist.

Nahkkindaid karusnahast voodriga.

Sukki, siidi, villaseid, fil d'ecosisist.

Nahklabakindaid karusnahaga.

Uusi garnituure naisterahva kleitidele.

L. D. Epstein.

Asutatud 1876.

Kuninga tän. 2.

Jõulukinkideks

siidi ja
villaseid

kleidiriideid,
moodsais
värvides.

ANDERSON & LIIK,

Viru tän. nr. 5.

J. J. JEGOROV

Suurturg 18.

Soovitab

jõulupühiks suures valikus

riidekaubaosakonnast:

siidi-, villaseid, puuvillaseid kleidiriideid, kardinatüllid, voodivaipu ja kõiksugu pesuriidet.

Pudukaubaosakonnast:

sukki, sokke, kindaid, taskurätte, schiffoni, tülli, leinakreppi, grenadiini.

Mööbliriidet, mööbliplaata, kardinanarmaid, väikesi põrandavaipu, seinavaipu, ukse-eesriideid, portjääre jne.

G. RAUKAS'E KÜÜNLADEHAS

«STEARIN»

(kõige suurem küünlatööstus Eestis)

**valmistab igasuguseid stea-
riinküünlaid suuremal arvul.**

Tallinn, Väike Tartu maantee nr. 10.

Telef. nr. 28-93 ja 47.

Kaitseliitlased, ostke ainult kaitseliitlastelt!

Soovitab suuremas valikus kullasse ja teistesse kallismetallidesse raamitult:

Õnnekivid aasta kuude kohta.

Jaauar: Granat, Almandin, Hyacinth.
Veebruar: Amethyst.
Märts: Jaspis.
Aprill: Saphir, Fenokyth, Brilljant.
Mai: Smaragd.
Juuni: Agath, Chalcedon.

Juul: Rubin, Carneol.
August: Alexandriith, Sardonyx.
September: Chrysoolith.
Oktoober: Aquamarin, Beryll, Opal.
November: Topas.
Detsember: Chrysopras, Türkis.

Araabia tähendused kalliskividele.

Agath: Tervist ja pikka iga
Akvamarin: Kannatust ja lootust.
Almandin: Lugupidamist.
Aleksandrit: Õnnelikku algust.
Brilljant: Sütust, laitmatust.
Amethyst: Kaitseb kannatuste eest ja hoiab südame rahu.
Beryll: Õne.
Türkis: Truudust.
Hyacinth: Toob õnne näitlejatele, kunstnikkudele ja kaupmeestele.

Granat: Iseseisvust.
Opal: Lootust.
Rubin: Unustatud armastust ja sõprust.
Smaragd: Õnnelikku armastust.
Sardonyx: Õnnelikku abielu.
Carneol: Õnnelikku ühendust.
Saphir: Kahetsust.
Topas: Haruldast sõpruse sidet.
Chalcedon: Õrnust.
Chrysoolith: Kaitseb õnnetuste eest.
Jaspis: Vahvust.

Hõbe lauanõusid j. n. e.

ALEKSANDER MALMSTEIN'i kullasepäari Tallinnas, Pikk tän. 31.

Kaitseliitlased, ostke ainult kaitseliitlastelt!

Hinnad võistlemata!

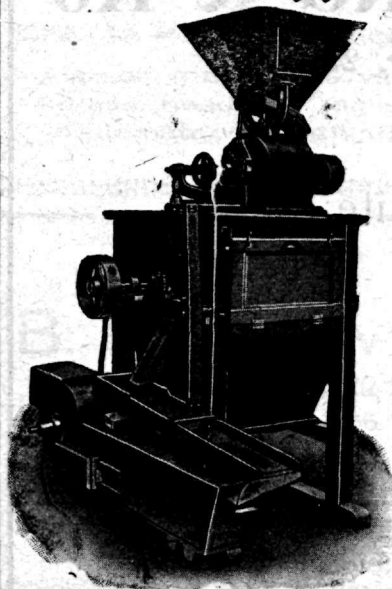
Hinnad võistlemata!

Heinrich Lanz, M a n n h e i m

Ida-osakond, harubüroo: Tallinn, Harju tänav nr. 29
Kõnetr. 22-03, 4-87

Soovitab I kõikisugu
põllumajanduslikke masinaid,
iseäranis
mootorpeksumasinaid
ja
isesõitjaid naftamootoreid,
erihitusega Eesti oludele.

Jahu- ja püüiveskid „IRUS“

iseteritavate kunstkividega ja
täpsete kuulilaagritega.

Põllumajandusliste ja tööstusring-
kondade poolt kõige soodsamateks
praegusaja veskiteks tunnustatud.

Täiesti mürata käik.

Automaatiline raputussiseseade.
Käsirattaga kivide reguleerimine.
Üle 25.000 „Irus“-veski töötamas.

Odavad nõutamiskulud, iga põllu-
mees iseenda mölder! Saadaval
Tallinna ladus.

Esitaja Eestis:

A. Reuter,

Tallinnas, Harju tän. 30. Tel. 24-80.

Rhederei-Act. Ges. v. 1896, Hamburg'i,
Ernst Russ, Hamburg'i
ja H. M. Gehrckens, Hamburg'i

} esitajad

A. J. TRANKMANN & Ko., TALLINN,

Kõnetr.: 3-59, 16-89.

Pikk tän. 43.

Tel. aadr. „Tranco“.

Osakond: Pärnus, Ringi t. 36.

Otsekohene laeväihendus I-kl. kaubaaurikutega

Hamburg-Tallinn ja tagasi:

2 korda nädalas,

Antwerpen-Rotterdam-Tallinn

ja tagasi: 3 korda kuus.

Kaupade edasitoimetamine ka kõigisse teistesse sadamaisse
otsekoheste konnossementide peal. Mõõdukad prahihinnad.

INKASSO.

Kaupade tollitamine.

Oma laduruumid.

Oma veoabinõud.

KINNITAMINE.

A.-S.

RUMBERG, TUBERG & Ko

Tallinn, S. Kloostri tän. nr. 22/18.

Alaliselt ladus:

Ameerika ja Inglise veskite jahu,

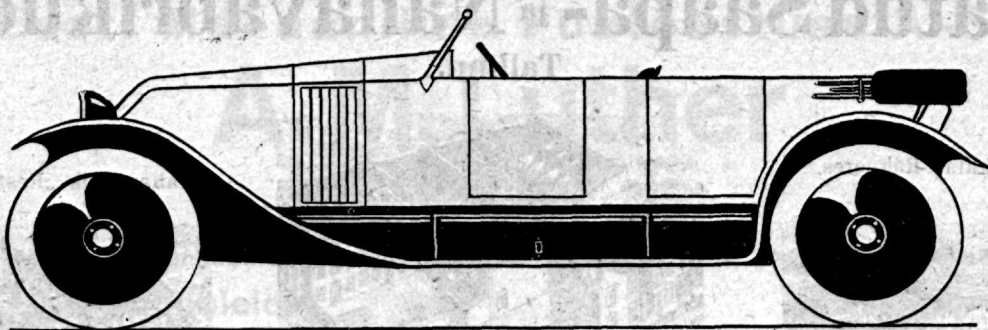
suhkrut,

riisi,

mannat,

kartulitärklist,

siirupit ja muud.

„RENAULT“

Sõiduantosid: (torpedo ja tõllad) 4; 8; 12; 18 ja 35 H. P.

Schassiesid: veoautode ja omnibusside jaoks: 1/4; 1/2; 3/4; 1; 1 1/3; 1 1/2; 2-2 1/2; 3 1/2; 5; 7; 10 ja 11 tonni kandejõuga.

Veoautosid, kaubaveo ja teisteks otstarveteks, omnibusse, traktoreid põllutöö, veo, metsatööde ja teisteks otstarveteks.

Paadi- ja laevamootoreid: 2 kuni 400 ja rohkem H. P. Kohal-seisvaid ja laevamootoreid, diisel- ja pooldiiselmootoreid. Lennumasinamootoreid kuni 800 H. P. **Elektrijaamu:** 2 — kuni 40 H. P. Tõstekraane, sildu, j. n. e. j. n. e. j. n. e. —

A.-S. „KONZENTRA“ A.-S.

Pikk tänav 39.

TALLINN.

Telefon 8-62.

Rätsepp M. MIKK

Narva maant. nr. 23, rest. „Room'a“ vastas, kõnetr. 25-24.

(Esimeseklassi meesterahva-rätsepaäri.)

Era- ja vormiriietetööstus

Alaliselt maitserikas väljavalik kõrges headuses inglise riiet võistlemata odavate hindadega.

Kaubamaja

B. Rubanovitsh.

Harju tänav nr. 22/24.

Kõnetraat nr. 9-55.

Suur väljavalik meeste- ja naisterahva valmisriietest, elegantseid nahkseid palituid.

AMEERIKA PESUMAJA

Harju tän. 43. Tel. 19-96.

võtab vastu kõikisugu pesu pesemiseks ja klanstriiki-miseks puuda- ja tükiviisi ning keemiliseks puhastamiseks.

Tööd valmistatakse soovi korral 24 tunni jooksul.

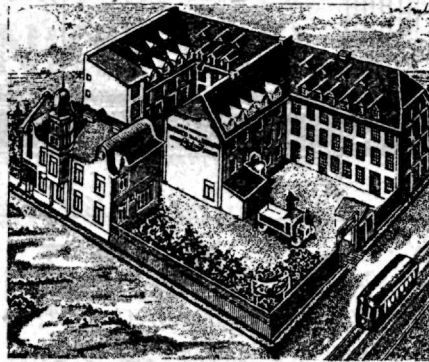
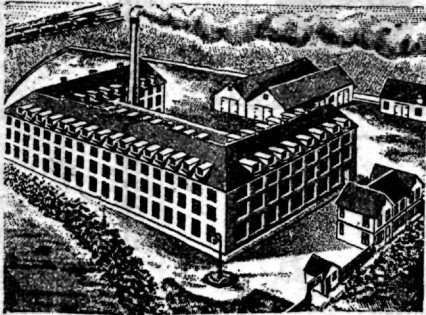
Hinnad väljaspool võistlust.

Töö korralik.

Ühendatud Saapa- ja Nahavabrikud, A.-S.

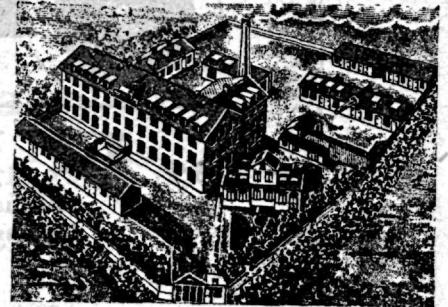
Tallinn.

Nahavabrik „Sakala“ Rakveres.

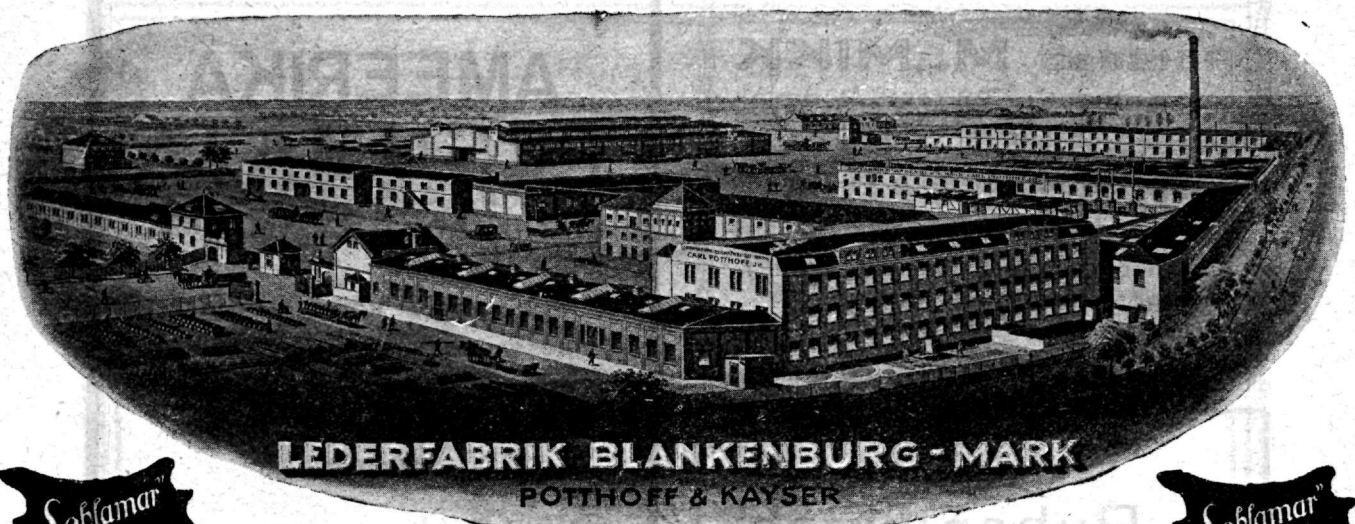
Saapavabrik „Estoking“ Tallinnas.

Nahavabrik „Eestimaa“ Tallinnas.

Kaitse- *Estoking* märk.
Tallinn

soovitab oma saapavabr. „ESTOKING“ jalanõusid, missugused on väljaspool võistlust oma nägususe, vastupidavuse kui ka hinna poolest.

LEDERFABRIK BLANKENBURG - MARK

POTTHOFF & KAYSER

№1852

TRADE MARK

TRADE MARK

TEADAANNE.

Sellega palume lahkesti teatavaks võtta, et meie oma

PEAKONTORI 10. novembrist s. a. peale TALLINNA,

Müüri vahel tän. 36 (Viru tän. nurgal), oleme üle viinud. Ka on meil Tallinna transiitladus suures valikus pealis- ja tallanahka, mis meile võimalust annab soovida täita alati täpselt ja odavate hindadega.

Palume teid senist usaldust ka edaspidi meie vastu avaldada.

A. Blechmann & Pojad nahavabriku „Blankenburg-Mark, Potthoff & Kayser A/S. Berlin“ ainuesitajad Eesti ja Balti riikidele.

Eesti Mehaanilise Puutööstuse A.-S.

A. M. Luther

Tallinnas.

Soovitab oma mööbliladust, Tallinnas, Vana Posti t. nr. 9, järgmisi valmiskaupu:

**elutoamööbleid,
büroomööbleid,
kantseleimööbleid,
vineerkartonge,
vineerkäsitrumleid,
vineertoolipõhju,
vineerplatesid jne.**

Hinnad odavad.

Soovikorral saadetakse mööbli pildistused ühes hinnaga välja.
Mööblid saadetakse tellimiste peale igale poole.

**Äri: Tallinnas, Vana Posti tän. 9.
Kõnetraat 6-16.**

Tallinna Aktsiapank

Tallinn, Vene tän. nr. 8.

Telefonid: 11-85, 33-85.

Telegr. aadr.: AKTOBANK.

**Kõiksugu panga-transaktsioonide
toimetamine sise- ja väljamaal,
rahasaatmine Venemaale.**

Tshervontside alaline ost ja müük.

Korrespondendid kõigis tähtsamais linnades nii sise- kui väljamaal.

Kaitseliidu häälekandja

„KAITSE KODU!“

ilmub kaks korda kuus, igal 15. ja 30. kuup. 32- ja 40-leheküljelisena.

„Kaitse Kodu!“ tahab olla vahemeheks Kaitseliidu ja rahva kõige laiemate kihtide vahel, levitada ja süvendada riiklikku iseisvuse ideed, arendada noorsoos rahvuslist enesetunnet, valgustada kaitseliidu töö tähtsust ja mõtet, halvata riigivastast kihutustööd, selgitada riigikaitseesse puutuvaid küsimusi.

Selleks avaldab ta oma veergudel tähtsamate seltskonna- ja poliitikategelaste sulest juhtkirju Kaitseliidu ülesannete, korralduse ja tarviduste kohta. Paremate asjatundjate poolt ilmub temas järjekindlalt selgitavaid artikleid ja lühemaid kirjutusi moodsa sõjateaduse ja sõjatehnika alalt, niipalju kui need kuuluvad Kaitseliidu huvide piirkonda.

Noorsoo ja kogu rahva vaimline ja kehaline kasvatus on üks tähtsamaist küsimusist, millede arutamiseks ja selgitamiseks „Kaitse Kodu!“ oma veergudel ruumi annab.

Samuti tahab „Kaitse Kodu!“ meie ärksamate ja energilistate naistegelaste toel püüda selleks kaasa mõjuda, et meie naiskodanikkude osavõtt Kaitseliidu tegevusest järjekindlalt kasvaks ja tarbekohaselt korralduks.

Ilukirjanduse osas toob „Kaitse Kodu!“ pikemaid ja lühemaid palasid, algupäraseid ja tõlkeid, parematelt kirjanikkudelt.

Malesõprade jaoks on igas numbris oma malenurk, mida toimetatakse huvitavalt ja asjatundlikult.

Iga numbrit kaunistab suur hulk pilte meie Kaitseliidu elust, tähtsamatest tegelastest ja sündmustest, samuti karikatüüre meie andekamatelt karikaturistidelt.

„Kaitse Kodu!“ senini ilmunud numbrid on kõigi isamaalikut mõtlevate kodanikkude poolt elavat vastuvõttu ja sooja poolehoidu leidnud. Ta sisu headusest tunnistab muu seas asjaolu, et haridusministeerium ta tellimist hiljuti ringkirjaliselt soojalt soovitas kõigile koolidele, raamatukogudele, hariduslistele organisatsioonidele ja omavalitsusasutustele.

„Kaitse Kodu!“ tellimishind on:

$\frac{1}{1}$ aastas Mk. 600.— $\frac{1}{2}$ aastas Mk. 300.— $\frac{1}{4}$ aastas Mk. 150.—

Üksiknumber Mk. 30.—

„Kaitse Kodu!“ toimetused asub Kaitsestaabis, Tallinn, Kaarli t. 8.

„Kaitse Kodu!“ talitus — Tallinn, Pikk t. 2 (Tall. Eesti Kirjast. Üh. kontoris).

„Kaitse Kodu!“ tellimisi võtavad vastu kõik Kaitseliidu üksuste staabid, postiasutused ja tähtsamate ajalehtede agentuurid.

Igaüks riikliselt mõtleja ja ustav Eesti kodanik tellib ja loeb Kaitseliidu häälekandjat

„KAITSE KODU!“